

Protester i Helsingfors

I samband med säkerhetskonferensen i Helsingfors genomförde baltiska flyktingar en rad protestaktioner. Protesterna riktade sig mot konferensens godkännande av de sovjetiska länders övergångarna efter andra världskriget, som ju bl a innebär att de tre baltiska staterna Estland, Lettland och Litauen inkorporerades i Sovjetunionen.

Flickan på bilden härintill vandrade genom Helsingfors med ett paraply med texten "Sovjet ut ur de baltiska staterna". På andra ställen genomfördes aktioner med banderoller och plakater (på engelska, finska och svenska).

I en park kedjade några demonstranter fast sig vid en lyktstolpe under aktionen. En av deltagarna berättar för Contra att demonstranterna fick många sympatibevis från den finländska allmänheten. Den enda kritiska kommentaren fälldes av en dam som undrade om man inte i företa hand borde göra något för Karelen (den bördiga sydvästra delen av Finland, som erövrades av Sovjetunionen under andra världskriget).

Representanter för de fria balterna tilläts inte delta i säkerhetskonferensen, trots att såväl USA som Storbritannien upprätthåller "diplomatiska förbindelser" med representanter för de fria balterna.

Se även sista sidan.

UR INNEHÅLLET:

Finland - i skuggan av Sovjet

Diktaturens Kuba

Judiska flyktingar i Mellanöstern

Rapport från Taiwan

Varför vinst?

Vad händer i Indokina?

Maktbalansen tippar över åt Öst

Spanien idag

Notiser

contra

mot socialism - för frihet

Oberoende politisk kvartalstidskrift

nummer 4-1975

Ledare: Dagens viktigaste fråga

En tredjedel av världens befolkning lever idag i kommunistiska stater. Under en kommunism som har uttalat expansiva mål, och som strävar efter att lägga under sig fler områden, så snart tillfälle bjuds. Framgångsrika objekt för kommunismens expansionspolitik under det senaste året har varit de tre indokinesiska staterna: Vietnam, Laos och Kambodja. De kommunistiska stormakterna strävar efter att vinna militära och politiska fördelar i allt fler länder i framförallt den "tredje världen", men också i länder som Portugal.

Den expansiva kommunistiska politiken sköts målsmedvetet, samordnat och med stora resurser. Detta gör att politiken utgör en reell fara för den fria världen, även om det kanske kan tyckas att risken att folket skall ge kommunismen sitt stöd är förvissningsliten. Men kommunisterna behöver inget folkligt stöd, för att komma till makten. I inget land har en kommunistisk regering tillsetts efter fria val.

En stor framgång för kommunisterna var geninförandet av den europeiska samarbets- och säkerhetskonferensen i Helsingfors i somras. Konferensen har under många år varit Leonid Brezjnevns favoritprojekt. Den var en stor personlig seger för Brezjnev, och realpolitiskt ett erkännande av Sovjets expansion i Östeuropa efter andra världskriget. Ett erkännande av Sovjets rätt att underkasta sig förut fria nationer och att göra andra till satellitstater.

Från kommunistisk utgångspunkt sett är Helsingforskonferensen bara en startpunkt, från vilken nya framgångar skall nås. Målsättningen om ett stort kommunistiskt inflytande står hela tiden klar.

Vänstern och lagen

Under 1930- och 1940-talen tillkom en rad lagar som tillsammans utgjorde en skyddslagstiftning mot nazismen. Nazismen utvecklade i Sverige aldrig någon allmäntpolitisk styrka. En bidragande orsak till detta var säkerligen att många av de nya lagarna spärade många av de vägar som användes av nazisterna i andra länder.

De lagar som stiftades på 30- och 40-talen behövde endast tillämpas i begränsad utsträckning. Men de har levt kvar, även om de i vissa fall har inordnats i nya lagar, som exempelvis brottsbalken. Sedan andra världskrigets slut har det knappast varit aktuellt att tillämpa några av de anti-nazistiska lagparagraferna. Det har inte funnits några som har brutit mot dessa lagar. Det har inte funnits några nazister (äminstone inte några som ägnat sig åt politisk verksamhet). Många av paragraferna har därför mer eller mindre fallit i glömska. Under de allra senaste åren tycks emellertid de anti-nazistiska skyddslagarna ha vunnit ny aktualitet. Alltifrån har offentligt rest krav på att lagbestämmelserna skall upphävas eller kraftigt revideras.

Men det är inte nazismen som har vaknat till liv. Det är en allmer militant och extremistisk kommunism som har råkat i konflikt med de anti-nazistiska lagarna. Låt oss se på några aktuella exempel.

Förtädet mot "tagande av utländskt understöd", tillkom för att förhindra tyskt ekonomiskt stöd till nazistiska organisationer i Sverige. I samband med kommunistens telefonavlyssningsaffär framkom att polisen undersökte huruvida

Mot den samlade kommunistiska ansträngningen måste den fria världen sätta upp en ensid front. En gemensam strategi för förevarare av demokratin måste göras upp, liksom en gemensam plan för att vinna terräng för det demokratiska systemet. Och man måste vara beredd att satsa resurser där så behövs. Det portugisiska kommunistpartiet fick ett månatligt stöd på 40 miljoner kronor från Moskva våren 1975. De demokratiska partierna fick helt obetydliga belopp från Västeuropa och Nordamerika.

Dagens viktigaste politiska fråga är inte sex-timmarsdagen, femveckorssemestern, arbetsmiljön eller löntagarfonderna. Dagens viktigaste politiska fråga är inte heller diktaturen i Indien, Chile eller Spanien. De nationellt begränsade diktaturerna faller föll eller senare ihop på grund av det inre trycket eller (som i Grekland) på grund av sin egen inkompetens. Eller så avslöjas den ensa militärjuntan av den andra. Utan att vare sig grannländer eller ideologiska fiender eller meningsfränder på andra sidan jordklotet påverkas.

Med kommunismen är förhållandet ett helt annat. Kommunismen är internationell till sin uppbyggnad och framförallt samordnad. Det gör att svaghetstecken i en kommunistdiktatur kan kompenseras av styrka hos en annan. Ett tjeckoslovakien på väg bort från kommunismen kan invaderas av Sovjet.

Faran med ett kommunistiskt maktövertagande blir därför mycket mer långtgående än faran med den ensa eller andra militärjuntans maktövertagande. Chansen till ändring i framtiden blir mycket mindre. Det är därför som dagens viktigaste politiska fråga för hela västerlandet och den fria världen är bristen på ett samordnat politiskt program mot kommunismen.

Sveriges kommunistiska Partis ledande funktionärer gjort sig skyldiga till detta brott.

Straff för "beljugande av myndighet" infördes för att komma till rätta med nazisternas orädda beskyllningar mot myndigheterna för korruption m.m. Bestämmelserna utformades restriktivt för att inte hindra en befogad kritik mot myndighetsutövningen. Det var bara de värsta avarterna som skulle straffas. Stadsrådet blev aktuellt i samband med IS-rättegången, där JK åtalade Greta Hofsten enligt denna paragraf.

Flera rättegångar har förts mot FNL-aktivister för att de varit politisk uniform i form av armbindlar. Lagen om förbud mot politisk uniform (inklusive armbindlar) tillkom ursprungligen för att hindra nazister. (Även Unga Örnar, då en del av Sveriges Socialdemokratiska Ungdomsförbund, drabbades emellertid; detta löstes genom att SSU delades i två fristående organisationer - en politisk och en "opolitisk"). I alla de tre fallen ser vi en vänsterextremism som arbetar i lagens allra yttersta utkanter. Och de utkanter som stakats ut gentemot nazismen.

Försök görs nu att bilda opinion för en mildring eller appluckring av de nämnda lagbestämmelserna. En del vill helt avstraffa dem.

Om det demokratiska samhället ger efter på dessa punkter försvagas skyddet mot politisk extremism, det så sedan vara kommunism eller nazism. I en värld där allt fler länder faller offer för diktaturideologier, finns det inga skäl som talar för att det demokratiska samhällets skydd skall försvagas. Tvärtom finns det mycket som talar för att vi behöver ett stärkt skydd mot odemokratiska krafter.

Finland

- i skuggan av Sovjet

Biblioteksnämnden i Åbo har beslutat att biblioteket inte längre skall inköpa böcker till stadsbiblioteket "som står i strid med Finlands utrikespolitiska linje", en beskrivning för att inga böcker som är kritiska mot Sovjetunionen kommer att inköpas.

Möjligheterna för flyktingar från kommuniststaterna att få asyl i Finland är mycket begränsade. Det finns således knappast några baltiska flyktingar i Finland, trots att det finns tiotusentals i Sverige. Sedan 1948 utlämnades ett trettiotal estniska flyktingar till Sovjet. Och det finns ett speciellt avtal mellan Finland och Sovjet som säger att den som "av misstag" kommer över den sovjetisk-finska gränsen skall skickas tillbaka utan vidare undersökning. Denna bestämmelse tillämpas av de finska myndigheterna även för den som uppenbart är politiska flyktingar. Trots att landet (dock först 1968) ratificerat FN:s flyktingkonvention av år 1951. Det finns flera sådana exempel. (Finlands hårda flyktingpolitik inleddes 1938 av dåvarande inrikesministern Urho Kekkonen som vägrade judiska flyktingar från Tyskland uppehållstillstånd i Finland ens i avvaktan på bättring till USA - de skickades tillbaka till Tyskland.)

I såväl Samlingspartiet (de finska moderaterna) som centern har valen av ordförande i riksdagsgrupperna inbegripit beaktat för partiledningarna. Partiledningarna står till vänster, särskilt utrikespolitiskt, men de kan inte kontrollera sammansättningen av riksdagsgruppen, eftersom Finland (i motsats till Sverige) får direktvalda vilka personer som skall representera partierna i riksdagen. Samlingspartiet är splittrat i två fraktioner och vid valet av riksdagsgruppsordförande vann Raimo Ilaskivi posten. Ilaskivi ansågs av kretsarna kring partiledaren Harri Holkeri vara "utrikespolitiskt opolitiskt", eftersom han inte var beredd att på alla punkter följa Kekkonens (och ryssarnas) utrikespolitik.

Notvarande inträffade i centerpartiet, där Rino Uusitalo ersattes av Mikko Kaarna. Uusitalo har tidigare föreslagit att vapenstillståndsdagen den 19 september (1944) skulle göras till en andra självständighetsdag (!).

De finska "moderaternas", samlingspartiets, majoritetsfraktion är helt inställd på en sovjetvänlig utrikespolitik. Partiets vice ordförande Jouni Mykkänen har i ett tal i Åbo föreslagit att samlingspartiet upptar direkta kontakter med Sovjetunionens kommunistiska parti.

Krypanhet för ryssarna gäller i Finland även på det kommersiella området. Finland tvingas till ett stort handelsutbyte med Sovjet och det finns därför även många konsumentprodukter från Sovjet på den finska marknaden. Det har nu vid ett par tillfällen visat sig att de sovjetiska produkterna inte har uppfyllt gällande säkerhetsnormer, men trots detta inte stoppats av de berörda myndigheterna, förrän efter omfattande skrivelser i tidningarna, eller i ett fall inte alls. Detta gäller en tonfiskkonserver som innehåller för mycket kvicksilver. Det visade sig - vid stickprov - att 70% av burkarna innehöll kvicksilvermängder över den tillåtna maxigränsen. Den ansvarige tjänstemannen på medicinalstyrelsens rekommenderade försäljningsförbud, men han utbyttes mot en annan, som uppenbarligen mot bättre vetande, rekommenderade att tonfiskkonservern skulle få säljas trots den höga kvicksilverhalten. Medicinalstyrelsen beslöt sedermera att tillåta konservern. Motvarande behandling har en sovjetiskverkad jolle fått. Jollen fyller inte ens minimala sjöfartskrav, men får trots detta säljas i Finland. Enligt finska sjöfartstyrelsens bestämmelser skulle en jolle bära minst sin egen vikt och en persons vikt om den blev vattenfylld. Detta krav uppfylldes ej av den sovjetiska jollen, varför sjöfartstyrelsen ändrade kraven så att en vattenfylld jolle endast behöver bära 12,5 kilo utöver sin egen vikt. Jollen säljs vid det sovjetiska oljebolaget Teboils bensinstationer i Finland.

Den rumänske pastorn Richard Wurnbrand, känd notståndare till kommunismen, som själv suttit många år i rumänskt fängelse, stoppades nyligen i Finland. Wurnbrand hade bokat in några kyrkor för fraträdsanden under påskhelgen. Men genom ingripanden från några biskopar (som antas ha blivit utskatta för politiska påtryckningar från högsta ort) drogs Wurnbrands tillstånd att tala i kyrkorna in.

I ett av statliga medel finansierat "undervisningsexperiment" i byn Pirkkala nära Tammerfors, har man i historieundervisningen i grundskolan använt en marxistisk historiebok, som var en direkt kopia av en historiebok som använts i Sovjet-Karelen. Bland historiska händelser som inte omnämnts i historieboken märks Rysslands erövring av Finland från Sverige, Ribbentrop-Molotov-pakten, finska frihetskriget. Dessutom framgår aldrig på vilken sida USA deltog i andra världskriget. Boken har väckt skandal i Finland och som är vanligt i politiska sammanhang är ingen "ansvarig". Beslutet att använda boken i undervisningsexperimentet är undertecknat av centerpartisten Marjatta Väänänen, men hon säger sig ej ha känt till innehållet i boken.

CHILE-GALLUP

En politisk Gallup som genomförts nyligen i Chile visar att misnöjet med Allenderegimen var så stort att den nuvarande juntan får ett gott betyg i förhållande till Allende. 65% av chilensarna tycker att de har det bättre nu än innan kuppen 1973. 13% tycker att de fått det sämre. 73% väntar sig ytterligare förbättringar, bara 11% väntar sig förändringar. Bland arbetare och bönder väntar sig t.o.m. 80% en förbättring. Det chilenska folket rangordnar juntuens fortjänster i följande ordning: 1. Upprättande av lag och ordning 2. Fred, lugn och säkerhet 3. Avpolitisering.

Det skall understrykas att det rör sig om en jämförelse med Allende-tiden och att Gallup-undersökningen säger mer om Allende än om juntan. (Allendes regering förklarades olaglig redan innan kuppen av Chiles högsta domstol, eftersom den inte följde Chiles författning; Allende fick 36% av rösterna i presidentvalet 1970. (Student)

INFLATIONEN AVTAR I CHILE

Juntan i Chile har misslyckats lika katastrofalt som Allende då det gäller att få en rätsida på ekonomin i landet - ända tills i somras. Inflationen har rasat med flera hundra procent om året. Nu har man äntligen börjat följa ekonomiska råd från den s.k. "monetaristiska skolan" i USA och inflationen har hejdat. De chilenska företagen har under många år lärt sig att enda möjligheten att hålla vinsterna upp var att ofta höja priserna. Genom den nya ekonomiska politiken har företagens fått erfara att höjda priser leder till minskad avsetning - och många företag har genom dessa erfarenheter t.o.m. genomfört prissänkningar. Än är inflationen långtifrån hejdat - men den nya utvecklingen ger en antydning om att Chiles katastrofala ekonomiska utveckling kan hejdas. (DW)

JORDREFORM I CHILE

Den chilenska militärjuntan delade under 1974 ut jord till 4.400 arrendatorer. 1975 beräknas antalet bli 15.000. Jorden har förvärvat från storgodsgårdare. Samtidigt håller man på att upplösa de jordbrukskooperativ som framtvingades av förre presidenten Allende. Detta sker efter omröstning bland kooperativens medlemmar. Det uppges att i ett område röstade 13 av 15 kooperativ för återgång till privat äganderätt. (TDT)

SVENSKAR VILLE UTRESMÖTA TAIWAN

Svenska (!) badmintonförbundet motionerade vid Internationella Badmintonfederationens senaste kongress att Republiken Kina (Taiwan) skulle utelämnas ur Badmintonfederationen och ersättas med en representant för den kommunist-kinesiska regimen badmintonförbund. Motionen avvisades. (FA)

Judiska flyktingar i Mellanöstern

Palestina-flyktingarna är ett ständigt aktsamt problem i Mellanösternkonflikten. Hundratusentals palestinier lever fortfarande i flyktingläger, eftersom de länder dit de flytt inte haft förmåga eller vilja att ta hand om dem - trots att det nu gått 27 år sedan Israels bildande.

Arabstaternas behandling av de palestinska flyktingarna kontrasterar betydligt mot Israels behandling av de judiska flyktingarna från arabstaterna. Det faktum att de helt har integrerats i det israeliska samhället gör att man ganska sällan hör talas om denna grupp, som till antalet var större än den palestinska flyktinggruppen från Israel. Man hör också ganska lite om de kvarvarande judiska minoriteternas situation i arabstaterna. Contra har gjort följande sammanställning:

Marocko. 1948 fanns 300.000 judar i Marocko. Efter Israels grundande anfölls judar i Djerada och Oujda. 43 dödades och 155 skadades, trots ordningsmaktens försök att hindra angreppen. Fler judar dödades 1953 och 1954. Bara 30.000 judar finns idag kvar i Marocko. Den judiska minoriteten uppges vara osäker om sin framtid, trots kung Hassan's förordningar.

Algeriet. Havsdelen av Algeriets en gång 150.000 judar utvandrade samtidigt som fransmännen lämnade landet. Många judar drabbades av terrorn från såväl OAS som FLN. Den nya regimen införde nya skatter, som särskilt drabbade judar. Många synagogor förstördes och gjordes om till moskéer.

Tunisien. Anti-judiska demonstrationer och upplopp har förekommit. 1967 satte en folksmassa Stora Synagogen i Tunis i brand och förstörde synagogans skriftrullar. President Bourguiba försökte stoppa angreppen mot judarna, men "arabiseringspolitiken" har gjort att judarna som grupp har hänt sig alltmer eftersatta. Antalet judar har minskat successivt.

Libyen. 1945 dödades en arabisk folksmassa 130 judar i Tripoli. Judisk egendom förstördes och judiska butiker plundrades. 1948 dödades 14 judar och flera synagogor vanhelgades. 1967 förekom anti-judiska upplopp i Tripoli och Benghazi. 18 judar mördades. Den judiska minoriteten i Libyen är idag så gott som helt eliminerad.

Egypten. Av landets 75.000 judar flydde 35.000 1948. Fler flydde 1956. När sexdagarskriget började arresterades alla judiska män över 17 år, många utsattes för tortyr. Idag finns det bara ett fåtal judar kvar i Cairo och Alexandria.

Libanon. Judarna i landet har i allmänhet blivit väl behandlade. Trots detta har 90% av den judiska befolkningen 1948 lämnat landet.

Syrien. Förföljelseerna mot judarna i Syrien har varit särskilt svåra, vilket gjorde att de flesta flydde. 1957 förbjöds judisk emigration, vilket gjorde de kvarvarande till mer eller mindre fångar. De måste ha speciella tillstånd även för att resa inom landet; de får inga arbeten i offentlig förvaltning; och det finns klara bevis på att judar utsattes för tortyr.

Irak. Under andra världskriget förföljdes judarna av den nazist-vänliga regimen under Rashid Ali. 150 judar dödades och 400 skadades. Trycket på folkgruppen tvingade fram en massiv flyktväg 1951. Sexdagarskriget ledde till ytterligare förföljelse av den lilla grupp som levde kvar. Nio judar som grundlöst anklagats för att vara "spioner" hängdes offentligt i Bagdad 1969.

Jemen. Det gamla jemenitiska samhället förbjöd judar att rida på hästar, att ha färggranna kläder eller att sitta mer än en månad var närvarande. Nästan alla jemenitiska judar flydde 1948.

TIBET

Församlingar och religiösa institutioner har praktiskt taget eliminerats av de kinesiska ockupanterna i Tibet. Flertalet tibetanska kloster har tömts på sina dyrbarheter och tusentals buddhistmunkar har skickats bort.

Det framgår av en rapport som sammanställdes på uppdrag av Dalai Lama. Rapporten bygger på förhör med tibetanska flyktingar. Mer än 30.000 har tagit sig till Indien sedan 1950.

1959 fanns det ungefär 2.300 kloster och 200.000 munkar i Tibet. Drepung-klostret som grundades 1416 hade 3.300 munkar 1959. Idag har det bara några tiotal.

Sera-klostret, som grundades 1419, hade 6.500 munkar 1959. Det är nu helt tömt och ombyggt till kasern. Ganden-klostret som hade 4.000 munkar revs under "kulturrevolutionen".

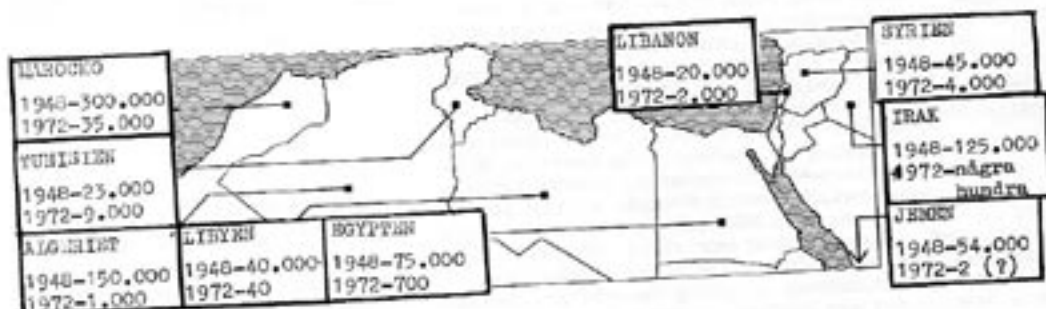
Den stora centralhelgedomen i Lhasa, som uppfördes på 600-talet, har berövats alla sina överdärliga bilddekorationer.

Många religiösa föremål, som var tillverkade av ädla metaller eller stenar, konfiskerades av kineserna för att senare dyka upp på marknaderna i Nepal.

Dalai Lamas vinterpalats, Potala, är stängt för tibetaner. Sommarpalatset, Norbu Linka, är nu omvandlat till en "folkpark", öppen för allmänheten en gång om året.

Kineserna fortsätter också den militära uppbyggnaden och "sinificeringen" av Tibet. Det finns kinesiska trupper stationerade vid alla strategiska punkter och ett nät av flygfält byggs för närvarande.

Det beräknas finnas 300.000 kinesiska soldater i Tibet. Flyktingarna berättar att det nu finns dubbelt så många kineser som tibetaner i Lhasa. Många flyktingar berättar att de rekryterats för vägbyggen. Vägen - en bergsväg i södra Tibet - sades vara den "segerväg från vilken Kina skulle göra slut på de indiska reaktionärerna." Kineserna har byggt fyra strategiskt viktiga huvudvägar, som förbinder Lhasa med Szechuan-provinsen, Sinkiang, Kanton och Katmandu. (197)

kuba

Fidel Castro arbetar hårt för att förbättra relationerna med USA och för att Kuba åter skall släppas in bland de amerikanska staterna samarbete. I början av året var Leonid Bresjnev i Havanna och framhöll för Castro vikten av att uppnå försoning mellan Kuba och övriga amerikanska länder. Som en följd av detta har Kuba utvecklat de ekonomiska förbindelserna med flera latinamerikanska stater, bl.a. Mexiko, Peru och Argentina.

Kuba, som har mer än 15 miljarder kronor i skuld till Sovjet, och som får 6 miljarder kronor om dagen i sovjetiskt bistånd kommer alltmer under politisk kontroll från ryssarna. Vilket bl.a. tar sig uttryck i maktkoncentration till två stenhårda "gamelkommunister" på Kuba: president Oswald Dorticos och biträdande premiärministern Carlos Rafael Rodríguez. En gemensam sovjetisk-kubansk kommission tillsattes 1970 för att omorganisera den sovjetiska hjälpen. Och 1972 anslöts Kuba till COMECON och denna sovjetkontrollerade organisationens ekonomiska planering. Officiellt meger kubanerna att det finns 7.000 ryska tekniker på ön. Officiellt uppges att antalet skulle vara 20.000.

Castros ideologiska närmande till Sovjetunionen påbörjades 1968, då han stödde den sovjetiska invasionen i Tjeckoslovakien. Påre de neutrala staternas konferens 1973 förklarade Castro Sovjet mot kommunist-kinesiska angrepp för "imperialistiskt samarbete med USA". Och efter en period av svala kontakter med de latinamerikanska kommunistpartierna under 60-talet har relationerna nu "tinats upp" avsevärt. Castro utvidgade kontakterna med den peruanska militära vänsterregimen 1969 och redan 1973 hade diplomatiska förbindelser upprättats med sju latinamerikanska stater.

Men trots att den traditionella hårda Castro-linjen således mjukats upp fortsätter Kuba att förse revolutionära terrorgrupper i Latinamerika med vapen, pengar och utbildning. Underrättelserapporter gav vid handen att Castro hade försent 20.000 chilenska vänsterextremister med vapen innan Allendes död i september 1973. Allendes egen k-pist var en personlig gåva från Castro.

För närvarande går huvuddelen av det kubanska stödet till guerillagrupper i Guatemala, Mexiko, Uruguay och Argentina.

Radio Havanna fortsätter att dagligen - på fyra språk - stödja uppror mot regeringarna i Brasilien, Paraguay, Uruguay, Haiti och Dominikanska Republiken. Castro-propaganda sprids över hela kontinenten - ibland legalt och ibland illegalt. Det kubanska regeringsorganet Granma distribueras exempelvis i 50.000 exemplar i veckan via den kubanska ambassaden i Mexiko.

En erfaren Kuba-specialist i Mexico City berättade för mig: "Castro 'dansar på lina' när han samtidigt försöker upprätta förbindelser med regeringarna i hela La-

tinamerika och stödja upprorarebryter. När det gäller anti-kommunistiska regimer går han till öppen attack, men när det gäller regimer som har diplomatiska förbindelser med honom går han mera dolt tillväga. Här i Mexiko - det enda latinamerikanska land som aldrig bröt de diplomatiska förbindelserna med Kuba - har Kuba knutits till studentupproppen i samband med de olympiska spelen 1968 och vapensmuggling 1974."

I september 1974 hamnade Castro i en delikat situation efter det att några vänsterextremister kidnappat den mexikanske presidentens svärfar. Medlemmar i terroristgruppen hade bott på och utbildats av Kuba. Och det antogs allmänt att Castro stödde gruppen. När gruppen trätt fram med sina krav fördömdes den i hela Mexiko och av hela den diplomatiska kåren. Men den kubanska ambassaden gjorde ett mycket föreiktigt uttalande, som endast sade att "vem det än var som var ansvarig så borde offret frisläppas."

Resor till och från Kuba fortsätter att gå via Mexiko, där Cubana de Aviacion har två turer i veckan. Vänsterinriktade studenter, lärare, författare och kulturpersonligheter besöker Kuba. Några kommer tillbaka som propagandister, medan andra får guerrillautbildning med tyngdpunkten lagd på kidnappning, bombtillverkning och guerrillaverksamhet i städer. Välinformerade källor kan peka ut 40 indoktrinering- och guerrillaträningläger på Kuba.

Samtidigt som Castro pumpar ut pengar för att stödja rebeller på hela det västra halvklotet, får kubanerna finna sig i många brister. En gång var Kuba (som visas i FN-statistiken) ett relativt välmående och välklätt folk. Kubanerna lever numera under ett strikt ransoneringsystem som infördes 1962.

Bland de ransonerade varorna märks skor, skjortor, byxor, trädgårdsredskap, ris, socker (huvuddelen av sockerkrörden exporteras till Sovjet för ungefär halva världsmarknadspriset), smetfett, fisk, frukt och grönsaker. Veckoransonen av kött är 300 gram per person. Varje vuxen får köpa högst två paket cigaretter och två cigarrer per vecka. Folk köar i timmar utanför livsmedels- och klädbutikerna för att köpa ut ransonererna innan varorna tar slut. De som har otur får betala mellan tre och fyra gånger det officiella priset på den svarsta marknaden. Många bussar och bilar står stilla i birst på reservdelar. En begagnad bilring kan kosta mellan 400 och 500 kronor på den svarsta marknaden.

Och samtidigt som Castro låter bygga uppvisningsbostäder, försäkras och förelummas innerstäderna i de större kubanska städerna successivt. Gamla centrumbyggnader med avflagnad puts och färg visar Kubas församlingar under det gångna decenniet. Genom att koncentrera statens intresse på landsbygden har stadsborna blivit en bortglömd majoritet.

De som besöker Kuba kan berätta om den ryska närvaron på ön. Jose Marti-flygplatsen i Havanna är full av ryska IL-18-plan. Havannas är full av ryska fartyg och sovjetutrustade fiskerifartyg. Hamnen är också utrustad för att ta emot sovjetiska ubåtar. På det marina området har Sovjet vidare försent Kuba med raketbestyckade båtar. Och den amerikanska underrättelseorganisationen Defense Intelligence Agency rapporterar: "Sovjet har fortsatt att föra in moderna fartyg och vapen, inklusive tre ubåtstyper och två typer av ytgläns fartyg...Sovjets viktigaste målsättning tycks för närvarande vara att övertaga USA och andra stater vid Mexikanska Golfen att det karibiska området är "normalt" område för Sovjets flotta.

Castro kämpar idag med ekonomiska problem. Produktionen minskar, arbetarna är ligkiltiga inför arbetet, sabotage förekommer och frånvarofrekvensen rör sig omkring 10%. Under den förra regimen skördade vilavävnade (och fackligt organiserade) arbetare sockret på sex månader. Nu måste socker skördas året om, och skördarbetet utförs av studenter, arbetare i städerna, fångar, och statstjänstemän. En Kuba-specialist berättade för mig: "Missnöjet på ön är stort. Castro har inte ordnat val på 15 år. Om han gjorde det skulle han förlora. Nära 1 miljon av Kubas 8 miljoner invånare har - legalt eller illegalt - flytt från landet. Och väntelistorna på de nu stoppade flygningarna till friheten upptar tusentals namn. Folk är trötta på statskontroll av sina liv."

Men, enligt andra källor, är sannolikheten för en organiserad revolt minimal, trots det stora missnöjet. Castro styr Kuba med järnhand och hans landsomfattande, kvartervis uppbyggda, "Kommittéer för Försvaret av Revolutionen" är ett hinder för all organiserad opposition. De två miljonerna medlemmarna i kommittéerna ser till att Castro vet vad folk tycker och gör. Kommittéerna ser också till att folk deltar i offentliga möten och manifestationer till stöd för Castro. Om de inte gör det blir de stämplade som fiender till revolutionen. De politiska fångelserna är överfulla (inom 40.000 politiska fångar).

rapport från TAIWAN

Robert Gothius har nyligen besökt Taiwan. Han rapporterar här om ett u-land som är på väg att lösa underutvecklingens problem.

Vid randen av det kommunistiska Kina ligger den lilla ö-provinsen Taiwan, som förr i västerlandet var mer känd som Formosa, vilket är portugisiska och betyder den vackra (ön). Den nationalistisk-kinesiska regeringen, som provisoriskt har installerat sig i Taipei på Taiwan efter det kommunistiska maktövertagandet på det kinesiska fastlandet 1949, anser sig fortfarande representera hela Kina. Varför det officiella namnet förblir Republiken Kina.

Taiwan är med sina 16 miljoner invånare ett märkligt exempel bland världens nationer. Landet har genomgått en beundransvärd ekonomisk och social utveckling, samtidigt som de politiska realiteterna för Republiken Kina är mycket särpräglade.

Det styrande Kuomintang-partiet, som kan betecknas som ett socialkonserverativt parti, och den nyligen avlidne presidenten och marskalken Chiang Kai-shek har bedrivit en politik som borde vara ett föredöme för andra underutvecklade stater. Den ideologiska strategin har varit att kombinera det bästa från västerlandet och västerlandet, något som man i stort sett har lyckats med.

Känslan för den kinesiska kulturen och traditionen är stark, och till skillnad från Röda Kina strävar man på Taiwan efter att bevara och utveckla det kinesiska kulturarvet.

Samtidigt finns en insikt om att ett på privat äganderätt och marknadskonomeni baserat ekonomiskt system är en överlägsen väg för att få igång den ekonomiska utvecklingen och därmed höja befolkningens levnadsstandard.

Ambitionen att skapa en välfärdsstat är stark, och levnadsstandarder stiger snabbt och är för närvarande den högsta i Fjärran Östern efter Japan.

En tredje intressant aspekt på Republiken Kina är den hårda anti-kommunistiska inställningen. Utan att överdriva kan man säga att landet är världens mest anti-kommunistiska stat. Troen på att fastlandet skall befrias från kommunismen vid ett lämpligt tillfälle i framtiden är djupt rotad. Even om denna tanke för oss kan verka verklighetsfrämsande.

De tre faktorer som har nämnts ovan har hos kineserna på Taiwan skapat en stark ideologisk gemenskap. Befolkningen förefaller vara starkt förenade kring de ideologiska målen: bevara friheten och det kinesiska kulturarvet, motarbeta kommunismen och utveckla landets ekonomi.

Bakgrunden

Varför förlorade den nationalistiska regeringen makten över fastlandsdelen av Kina?

Orsakerna var många. Den viktigaste var att kommunisterna fick ett massivt stöd från Sovjet, medan nationalisterna endast fick begränsad hjälp från USA. Detta bistånd upphörde dessutom innan inbördeskriget var över.

Kuomintang-regeringen, med Chiang Kai-shek i ledningen sedan 1927, lyckades inte heller genomföra de omfattande reformer som Kina var i behov av, bl a på grund av att en orimligt stor del av statsbudgeten måste gå till krigsmakten, först för att bekämpa de lokala "krigsherrar", som bildat egna smärken, sedan för att bekämpa den japanska invasionen och den kommunistiska guerillan.

Den situation utnyttjades naturligtvis av kommunisterna för att vinna anhängare. Därutöver bedrog kommunisterna många människor, genom att utge sig för att vara reformatorer på jordbruksområdet. Sanningen upplagades för många inte förrän på festivalet, då avrättningsvägarna svepte fram över det Röda Kina.

Det som definitivt innebar sammanbrottet för nationalistregeringen var kriget mot Japan. Två miljoner nationalistesoldater stupade. Nationalisternas militära styrka var därför kraftigt försvagad då kommunisterna satte in sitt stormanslopp efter andra världskriget.

Det fria Kina

På Taiwan kallar man ofta Republiken Kina för "Det fria Kina", i kontrast till den nazistiska diktaturen på fastlandet. Och på Taiwan existerar verkligen en omfattande politisk frihet och de mänskliga rättigheterna respekteras.

Av de tre politiska partierna - socialdemokraterna, det unga kinapartiet och Kuomintang (nationalistpartiet) - har det senaste en helt dominerande ställning. Detta beror till en del på att partiets politik har varit mycket framgångsrik och till en del att nästan hälften av befolkningen tillhör eller är avtlingar till de flera miljoner fastlandskineser som flydde när Kuomintang-regeringen flyttade över till Taiwan.

Det parlamentariska systemet är omfattande, beroende på att det är utformat för hela Kina. Det består av en nationalförsamling, som har att fatta beslut i vissa övergripande frågor. Det finns fem s.k. yuant den lagstiftande (nationalförsamlingen), den verkställande (regeringen), den kontrollerande, den utredande och den dömande (domstolsväsendet).

Lagstiftande och kontrollerande yuan väljs genom direkta val, som senast kunde hållas över hela Kina 1947. Taiwans platser i dessa församlingar har dock kunnat nyväljas kontinuerligt.

Ibland har man menat att detta förhållande är odemokratiskt, eftersom det alltså inte hålls några landsomfattande val (beroende på att kommunisterna kontrollerar de flesta provinserna). Allt större del av den reella makten över landet har emellertid förts över till provinsparlamentet, som väljs med jämna mellanrum.

Ett ekonomiskt under

Resultatet av en progressiv ekonomisk politik har varit ett föredömligt ekonomiskt framåttakande. Taiwan var före inbördeskriget Kinas fattigaste provins, men har idag den högsta genomsnittsinkomsten i Asien, efter Japan och några småstater i Mellan- och Östern. Medelinkomsten är tre till fyra gånger så hög som i det kommunistiska Kina.

Till skillnad från många andra länder i området är inkomsterna väl spridda och klasskillnaderna har sedan slutet av femtiotalet minskat kraftigt. Den oroad kontrasten mellan lyxiga överklassområden och kåkstäder, som är så vanlig i de flesta andra u-länder, existerar knappast på Taiwan.

Det är inte bara då det gäller penninginkomster som Taiwan-kineserna har det relativt bra. Standarden på sociala verksamheter som sjukvård, hälsovård och skolutbildning är hög.

£ Kr \$

VINST

Desutom kan man notera att den allmänna sociala andan på Taiwan är hög. A-socialitet och prostitution och kriminalitet tillhör undantagen. Taipei är en huvudstad där man kan röra sig tryggt på kvällarna.

Kommunisterna påstår ofta avundsjukt att det är den ekonomiska hjälpen från USA som ligger bakom Republiken Kinas succéartade utveckling. Så är inte alla fallet. Hjälpen från USA, som upphörde 1965, var i första hand avsedd för att trygga landets militära kapacitet och i andra hand för att underlätta för de miljoner flyktingar som kommit till Taiwan.

Den naturliga orsaken till den lyckosamma ekonomiska utvecklingen i landet är den snabba industrialiseringen, som har kunnat genomföras trots mycket begränsade råvarutillgångar.

Den industriella kapaciteten har fördubblats under de senaste tio åren och ånda från till ojllekrisen låg den ekonomiska tillväxttakten på 10-12% årligen - en av de högsta tillväxttakterna i världen.

Exporten har ökat med 40-50% om året. Och exporten är ungefär lika stor som hela Kina, trots att befolkningen bara är en femtedel så stor.

För närvarande satsar man på tio stora infrastrukturrella projekt (en landsomfattande motorväg, storbäckar, utbyggt järnvägsnät, kärnkraftverk, stålverk etc). Projektet beräknas vara färdiga omkring 1979-80, varefter Republiken Kina kommer att vara beredd att ta steget in i den exklusiva "i-landsklubben".

Det är inte bara industrin som utvecklats snabbt. Även på jordbruksområdet har omfattande förändringar skett. På festioalet genomfördes en jordreform som vederlägger kommunisternas beskyllningar om att Kuomintang skulle vara ett reaktionärt parti. Genom ett snällrikt system har nästan alla bönder blivit självnagande, utan att storbönderna har drabbats av märkbart ekonomiskt förfång. Detta, kombinerat med ett omfattande mekaniseringsprogram för lantbruket, har lett till att jordbruksproduktionen har mer än fördubblats. Taiwan anses numera vara ett föregångsland på jordbrukets område i Asien. Många u-länder har därför vänt sig till landet för att få hjälp med jordbruksprojekt.

Lärdomar

Vilka lärdomar kan man nu dra av exemplet Taiwan?

Den viktigaste torde vara att u-länderna inte är betjänta av ett socialistiskt ekonomiskt system. Vad som behövs är ett kapitalistiskt frihetligt system, en socialist medveten regim och ett politiskt stabilt samhälle. Detta är vad som har kännetecknat bakgrunden till de beundransvärda framstegen i Republiken Kina.

Robert Gothius

En man får en idé och några år senare tjänar miljontals människor på hans idé - på sätt som de kanske aldrig tänkt på tidigare.

Vinsten växer och sprids som en smittsam sjukdom till alla. Du får del av vinsten även om Du bor hundratals mil bort eller om Du lever hundratals år senare.

När en man tjänar på en sak så tjänar snart alla på samma sak. Vinsten sprids i allt vidare cirklar.

Konsumenten tjänar naturligtvis direkt på de tjänster eller varor han köper - annars skulle han ju inte köpa dem. Och genom att köpa från den effektivaste (lägsammaste) tillverkaren gör konsumenten vinster, genom att hans pengar räcker till mer.

Arbetare, leverantörer, förmäljare, konsulter, transportörer etc. Alla tjänar de på att produkten framställs. Arbetare tjänar genom att den nya produkten möjliggör lönehöjningar och kanske vinstandelar. Köpmän och företag som tillhandahåller tjänster tjänar på produkten, förtjänster som i sin tur blir löner.

Konkurrens

Och en produkt som är lönsam att tillverka för ett företag är ofta ett lönsamt redskap i ett annat företag. Hur många företag är inte beroende av telefonen och skrivmaskinen? Hur många företag hade klarat sig utan spik? Utan vingnuttrar? Utan häftklamrar? Eller utan plast? Eller allt annat som vi tar för givet? Allt detta var en gång uppfinningar som vi idag betraktar som mer eller mindre fria nyttigheter. Många är kostnadsbesparande nyttigheter, som ersätter andra mindre effektiva metoder och material.

Så ett företags vinster bidrar till andra företags vinster, och vinsterna föra vidare till konsumenterna i form av lägre priser, liksom i form av högre löner, utdelningar och räntor.

Vieserligen kallar vi vår ekonomi för "konkurrensökonomi", något som är en riktig beskrivning, men vi kunde mer rättvisande kalla vår ekonomi ett system för ömsesidig vinst. Konkurrensens natur förhindrar stillastående och tvingar fram framsteg. Under konkurrens minskar de ursprungliga vinstmarginalerna. Så snart en idé kommit fram och visat sig vara lönsam föroöker andra konkurrera för att producera bättre och billigare. Det ursprungliga företaget måste hela tiden utveckla sina produkter för att behålla ledarrollen, eller sänka priserna, eller överge olönsamma produkter och istället satsa på sådant som

är bättre för samhället, dvs. på sådant som är mer lönsamt.

Dera regeringens ingripande i konkurrens kan spoliära denna spiral av framsteg och lönsamhet.

Vinst är ett redskap för ökad aktivitet, en belöning för aktivitet och ett lockbete för aktivitet. Ju mer en företagare tjänar, ju mer förmår han utträtta.

Utveckling

En man startar som snickare och bygger några hus och finner verksamheten lönsam. Han utvecklar massproduktionstekniken i byggbranschen för att bygga snabbare och bygger hela samhällen av billiga hus. Och han bygger verkligt billigt. Inte som många konsument: dyra hus med låga hyror, där mellanskillnaden täcks av hyressubventioner som betalas av skattebetalarna.

En pensionär tar ett gammalt familjerecept och på några år bygger han upp ett mångmiljonföretag (med lokala delägare) och skapar affärsmöjligheter för tusentals människor, anställning för ännu fler och billiga middagar för miljontals familjer. Och verkligt billiga middagar, inte dyr mat såld till ett lågt pris efter det att skattebetalarna betalt prissubventioner.

En fattig ung tecknare ritat en skojig mus, vare förtjänster låter tecknarens geni utvecklas på många nya områden: teknologi, film, vetenskapliga undersökningar och samhällsutveckling. Han är en verklig välgörare för mänskligheten, hans egna framgångar och hans egen ekonomiska vinning, gottgjord många gånger om genom vad han tillfört mänskligheten.

Det bör vara uppenbart att en vinstskatt är en skatt på framtiden - ett hinder för framsteg. Ett hinder som hindrar produktion, idéer och framsteg.

En produkt är en idé som har skapats av vinster - vinster från tidigare projekt och vinster som har investerats.

Joan Wilke

(artikeln är tidigare publicerad i tidskriften "The Freeman", Irvington, New York. Den återges i svensk översättning av Sven Roberg efter vederbörligt tillstånd från tidskriften)

Vad händer nu i

Nyhetsrapportereringen från Indokina har blivit alltmer spöredisk efter kommunisternas maktövertagande. Till en del har detta sin förklaring i att de nya kommunistiska regimerna utvisat så gott som samtliga utländska korrespondenter och även i övrigt gjort sitt bästa för att strypa nyhetsflödet. Att man gjort detta har en naturlig förklaring i att de nyheter som trots allt sipprar ut är minst av allt fördelaktiga för de nya regimerna. En del av förklaringen till den bristande rapporteringen från Indokina i svenska massmedia torde emellertid också vara att man uppträckt att de nya regimerna långtifrån lever upp till de ideal som man tidigare föreställt sig att "befrielsefronterna" skulle vara företrädare för.

I den internationella pressen finns emellertid en hel del information att hämta om utvecklingen i Indokina. Medanstående sammanställning bygger huvudsakligen på material som publicerats i Neue Zürcher Zeitung, Le Monde, The Daily Telegraph, The Economist och i viss utsträckning på information från Contras speciella informationskällor.

Vad beträffar möjligheterna till nyhetsrapportering från Indokina är dessa som nämnts numera utomordentligt begränsade. Från Kambodja har samtliga utländska korrespondenter utvisats och i såväl Sydvietnam som Laos har bara en handfull utländska korrespondenter tillåtit stanna. I Sydvietnam får inga utländska korrespondenter (utom vissa kommunist) resa utanför Saigon. Vid ett par tillfällen har dock speciella sådana resor arrangerats, men de har då endast omfattat ett par mil och har skett under sträng bevakning från de nya myndigheternas sida. Korrespondenterna har inte haft möjlighet att göra några egna iakttagelser. Det har dock varit möjligt att via andra informationskanaler i Saigon göra sammanställningar över den aktuella utvecklingen i landet. Den mest omfattande sammanställningen av detta slag gjordes av Le Monde korrespondent Jean de la Guérivière i juli. De la Guérivière berättar om de utländska korrespondenternas svårigheter: knappt några flygningar till andra ställen än Hanoi, inga brev och inga tidningar tillåts komma in från utlandet, telexförbindelserna är avbrutna, och alla telegram censureras.

Sydvietnam får successivt allt fler kännetecken för en kommunistisk diktatur. Soldater och officerare från den gamla armén tvingas genomgå "omskolningskurser". Den som inte genomgår sådana kurser är helt utstängd från arbetsmarknaden. I varje kvarter och by organiserar kommunisterna kommittéer som övervakar befolkningen, och som ser till att ingen undkommer "omskolningskurserna". Vietnameser som har varit anställda vid utländska ambassader eller institutioner är skyldiga att upprätta förteckningar över sina vänner och bekanta. Alla invånare i Saigon har registrerats på nytt av kommunisterna och ingen

får flytta utan tillstånd av "kvarterakommittén" i det kvarter där vederbörande bor och dit han/hon vill flytta.

Man har också på kort tid lyckats bygga upp en kommunistisk byråkrati av samma slag som lämlår den ut-europeiska ekonomin. Det uppges således att representanter för de nya myndigheterna har inventerat hotellet så noggrant att kommunistpartifunktionärer t.o.m. har räknat antalet servetter och handdukar. Och i Saigons största bilverkstad är idag varenda mutter bokförd.

Än så länge har man i själva Saigonområdet inte i någon större utsträckning försökt överta den privata företagsamheten. Men detta är bara en tidsfråga. Och början har redan gjorts. Den lilla Citroën-fabriken har sålits igen, läkemedelstillverkarna har tvingats kraftigt inskränka på sin produktion eftersom de förbjudits importera nödvändigt råmaterial, en företagare som inte kunde betala personalen fångalades och samma öde drabbade direktören för en av de större cigarrettfabrikerna, tre dagar efter det att han återkom från Frankrike.

Soldaterna i den gamla armén lever i misär. De har inte fått någon lön sedan i april, och har inte haft några möjligheter att få arbete. Statistjänstemännen har fått sina löner sänkta till hälften. Ungefär en halv miljon stadbor har sänts ut att arbeta på landsbygden, med väg- och brobyggen. Lönen: 4 kronor om dagen.

Man fortfarande fungerar marknadslivet i Saigon. Och de som har pengar köper i stor utsträckning radioapparater, för att kunna lyssna till vad som händer i världen på framskr-

mit B.S.C.

Från landet kommer rapporter om avrättningar och från staden Tuy-Hoa norr om Nha Trang rapporteras om regelrätta massakrer. I Saigon förekommer "folkdomstolar" som i gathörn kan döma personer till omedelbar avrättning. I ett par fall har t.o.m. sådana händelser kunnat fotograferas. Kampanjer drivs mot "reaktionära och dekadenta" böcker. Bokbål har arrangerats efter socialistiskt mönster.

Undervisningen på universiteten i humanistiska och samhällsvetenskapliga ämnen har avbrutits. Studenterna har organiserats i "bataljoner" för att ägna sig åt att "anngäva upp i staden". Evarvarende studenter får bland annat ägna sig åt "bekännelser" enligt klassiskt kommunistiskt mönster. "Bekännelser" av egna missteg skall ske offentligt och tillämpas inom många sektorer av samhället.

På universitetet finns emellertid fortfarande en viss opposition mot den nya regimen verksam. Flygblad med uppmaningar att ansluta sig till guerillarörelsen mot den kommunistiska regimen har således spritt på Saigons universitet. En del studenter har också lämnat Saigon för att ansluta sig till guerillan.

Vad beträffar det militära motståndet mot kommunisterna uppgavs i slutet av juli att kärnan av den 2:a divisionen skulle ha spritt ut sig och organiserat attacker mot de nya makthavarna söder om Saigon. Den nya guerillan uppges ha tagit kontakt med den starka religiösa sekten Hoa Hao. Motståndet mot kommunisterna skall vara koncentrerat till områdena närmast den kambodjanska gränsen och området kring Long Kuyen. I Mekong-deltat opererar fortfarande vissa jägarkorps. Och norr om Saigon har anti-

Avrättad efter gata"rättegång" i Saigon

Indokina ?

Bokrecension Fånge i Maos Kina

kommunistiska guerillakämpar vid minst ett tillfälle skurit av riksväg 1. Det finns också antydningar om väpnat motstånd i den officiella tidningen i Saigon "Sai Gon Giai Phong". Man har där manat till kamp mot de organiserade reaktionärer som fortfarande gömmer sig. Och den 18 juni berättade tidningen om hur en "grupp"

"reaktionärer" och ett vapenlager hade avslöjats i en förort till Saigon.

Uppskattningsvis kan det röra sig om något tusental men som fortfarande gör väpnat motstånd. Ustaikerna för dessa torde dock inte vara särskilt ljusa. De har inget grannland som ständigt försörjer dem med vapen och förtäringar på det sätt som FNL försörjdes från Nordvietnam. Och risken att Nordvietnam skulle avbryta vapenleveranserna till Sydvietnam på det sätt som USA gjorde torde vara helt obefintlig. Men det väpnade motståndet mot kommunisterna kan ha en viss psykologisk effekt, på samma sätt som ett par andra offentliga missnöjesyttringar. När katoliker demonstrerade mot kommunismen den 4 juni öppnade soldater eld, varvid en demonstrant dödades och flera skadades. Den 20 maj brände sig en annan vietnames till döds i protest mot kommunismen, inför ett tiotal representanter för den västerländska pressen. Det berättas också att polisen vid ett tillfälle en natt sökt igenom ett medicinförråd vid ett sjukhus, då man misstänkte att antikommunisterna gömde vapen där. Och då och då hörs skottlossning i Saigon under nätterna. Polisen skjuter på allt som rör sig efter klockan 23.

Rapporterna blir dock allt sparsamare, eftersom allt fler journalister och diplomater utvisas. Bland de utvisade diplomaterna märks Japans, Frankrikes och Vatikanens sändebud. Antalet västerländska journalister uppskattas idag till mindre än tio.

En intressant aspekt på utvecklingen i Sydvietnam är relationerna mellan de nordvietnamesiska och sydvietnamesiska kommunisterna. Den allmänna iakttagelse som gjorts är att den s.k. Provisoriska Revolutionära Regeringen är så gott som icke existerande. Det finns knappast några "FNL"-soldater, utan alla soldater är nordvietnameser. Och i området strax öster om den 17:e breddgraden väjar endast den nordvietnamesiska flaggan (i övriga delar av landet finns den nordvietnamesiska och "FNL"-flaggan parallellt). Huvuddelen av administrationen hanteras av de gamla tjänstemännen eller av nordvietnameser.

De nordvietnamesiska soldaterna utgör än så länge en tacksam marknad för de många föremållarna i Saigon. Många av de varor som finns har dessa soldater aldrig någonsin sett. Och de hägnar inför det relativa välstånd som trots allt kännetecknar Saigon.

Utvecklingen i Sydvietnam har varit förhållandevis lugn om man jämför den med utvecklingen i grannlandet Kambodja. En stor del av lugnet tor-

de dock vara att tillskriva det faktum att man har haft betydligt svårare att bli av med de utländska observatörerna i Sydvietnam än i Kambodja.

I Kambodja rapporteras nu tusentals människor dö av svält. Vanlig mat finns inte längre. Bkr från djungeln, katter och hundar samt rötter har blivit befolkningens huvudsakliga föda. En katt betalas med "två par oyster" och en hund med över 200 kronor bland de utsvultna kambodjanerna. Inte ens soldaterna får mat, enligt vad flyktingar till Thailand berättat.

I samband med kommunisternas maktövertagande tvingades som bekant två miljoner av Kambodjas sammanlagt sju miljoner invånare att lämna sina hem. Sjuka drevs från sjukbäddarna. Avrättningar av antikommunisterna har förekommit i stor utsträckning och Daily Telegraphs korrespondent i Bangkok rapporterar att samstämmiga uppgifter tyder på att den nya regimen föredr "likvidera" dels alla som var studenter under Lon Nol-regimen, dels alla som var soldater i Lon Nols armé. Dessa grupper uppgår till sammanlagt hundratusentals personer. Uppgifterna är dock mycket knapphändiga eftersom bara två nyhetsskällor existerar: Phnom Penh-radion och flyktingarna till Thailand (tusentals kambodjaner har också flytt till Sydvietnam; - men därifrån föreligger naturligtvis inga rapporter).

Bland de vittnesmål som finns berättas bl.a.

- i en by dödades 87 personer av de röda khmererna
- att 13 flyktingar - som flytt till Thailand för andra gången - berättat att då de återvände till Kambodja ställdes deras återvändande kamrater inför folkdomstolar och avrättades
- flyktingar berättar att de tvingats arbeta oavbrutet från gryning till skymning på fälten under bevakning av beväpnade soldater, och att eraktningen för detta arbete var en liten burk mjölk om dagen
- lönestökningar har skett i så gott som alla industrier
- att man på många ställen på landsbygden tvingar människor att dra jordbruksredskapen, eftersom man slaktat dragdjuren.

Hitler-beundrare i Nordvietnam

Ett flertal aktiva nazister från 30- och 40-talen återfinns i dag i den nordvietnamesiska statsledningen. Två av dessa är Le Van Thien, vice ordförande för Hanoi universitet, och Tran Dai Nghia, ordförande i ett antal statliga kommittéer. (TDT)

Bao Bao-Wang har skrivit en bok som beskriver hans tid i kinesiska slavarbetsläger. Boken är den första i sitt slag och i många stycken unik. Originaltiteln heter "Prisonnier de Mao", en engelsk översättning är utgiven av Deutsch' förlag med titeln "Prisoner of Mao". Vår recension byggs på den tyska översättningen "Gefangener bei Mao" utgiven av Scherz' förlag.

Det finns inte många som har frisläppts från slavarbetslägren i Kina. Och Bao är antagligen den ende som har kommit ta sig till Västerlandet. Orsaken till detta var att Bao hade framskött pass; hans far var korsikan och hans mor kinesiska. Men Bao var född i Kina, talade flytande kinesiska, hade växt upp i kinesisk omgivning och därför behandlades han under sin tid i fånglägret - 1957-1964 - som vilken annan fånge som helst.

Bao dömdes för "kontrarevolutionär verksamhet". Han sattes i fångläger som inte stod för rycka i "GULAG" efter i hårdhet, men som enligt Bao sköttes effektivare, så att slavarbetet gav avkastning för samhället.

Matransonerna var knappa. Den dagliga maten bestod av majsgröt eller grönsaksoppa samt wotou, ett slags majsbröd. Bara vid större helger kunde undantagsvis ris, grönsaker eller kött serveras. Under skördekatastrofen 1961 sänk matstandarderna ytterligare. Fångarnas mat bestod då av ruttnande skal från sötpotatis, insektslägg, pepparsmanna (!) och t.o.m. skidskorn och återvunnna från djuravföring. Bao minskade 45 kg under sin fångtid.

Brist på mat var emellertid inte den enda prövningen för lägerfångarna. Varje fånge hölls isolerad utan rättegång till de gjort en "bekännelse" i överensstämmelse med fångselledningens krav. Fångarna uppmannades göra bekännelser som det enda sättet att klara sig. Den som överklagade ett straff dömdes ofelbart till ett hårdare straff, för att han "satt sig upp mot samhället."

Alla fångar hjärntvättades, i flertalet fall framgångsrikt. Så berättar Bao att han själv frivilligt gick berfota för att spara "regeringens skoläder". Detta visade att Bao gjort bättring, vilket ledde till att han blev frisläppt i förtid!

Sven Enberg

LAOS

Utländska journalister får inte längre röra sig fritt i Laos. Den thailändska tidningen Bangkok Post har förbjudits i landet. Thailand har tvingats stänga konsulet i Thakek och Savannakhet. Japanska hjälparbetare på den laotiska landsbygden har skickats till Vientiane. Med andra ord: Samburiddn har definitivt gått ned för Laos. (NZE)

Maktbalansen tippar över åt Öst!

Från Contrasts Washington-korrespondent Allan G. Brownfeld

I USA ställer nu många krav på sänkta försvarskostnader och ett tillbakadragande av de amerikanska trupperna från Europa. Man menar att USA redan är den starkaste makten i världen och att ytterligare militära utgifter bara ger USA s.k. "overkill", dvs. onödig militär styrka. I verkligheten är bilden en annan. Västvärldens militära styrka försämrats successivt. Om den nuvarande utvecklingen fortsätter behöver kommunisterna aldrig använda sina vapen för att vinna seger.

I ett tal den 7 december 1974 uttryckte Peter Walker, ansvarig för försvarsfrågor i den konservativa brittiska skuggregeringen, att: "Rösterna för avspänning och nedrustning är lika starka idag som under de mörkaste åren under 30-talet. I västländska demokratier är nedrustning och avspänning populära, om man kommer tillräckligt långt från det senaste kriget. Under 1930-talet vann Neville Chamberlain stora popularitetssegrar genom att åka till Tyskland och komma tillbaka med ett papper som snart visade sig vara värdelöst.

Under 1970-talet försökte president Nixon på samma sätt höja sin popularitet efter Watergate-affären, genom att åka till Moskva och komma tillbaka med ett lika meningslöst papper."

Peter Walker framhåller att "Historien om de Öst-Västliga nedrustningsförhandlingarna är historien om låtsasöverenskommelser och katastrofala eftergifter från Väst. På varje punkt där Sovjet förhandlar för att bibehålla olikheter är det olikheter till kommunisternas fördel och varje punkt där man förhandlar för att utjämna olikheter är olikheterna till fördel för västdemokratierna. När kommer Väst att vakna upp inför den allt starkare sovjetiska militärakten?"

Fakta talar sitt eget språk. 1964 hade USA fyra gånger så många interkontinentala roboter som Sovjet. Tio år senare har Sovjet femtio procent fler än USA. 1964 hade USA mer än tre gånger så många ubåtsbaserade raketer som Sovjet. 1974 hade Sovjet fler än USA. Under samma tio år har USA minskat antalet soldater med en halv miljon och Sovjet har ökat med 125.000.

NATO, som hade ett underläge i förhållande till Warszawapakten redan från början har föravagats kraftigt på grund av den amerikanska politikens växlingar i Cypernfrågan. Både Turkiet och Grekland har dragit sig tillbaka från aktivt deltagande i alliansen.

Wolfgang Wagner har i den tyska tidningen Hannoversche Allgemeine noterat: "NATO vittnar sönder i kanten, i den södra delen för att vara exakt. Först drog Grekland tillbaka sina styrkor från NATO-samarbetet...Nu hotar Turkiet att följa efter...Återverkningarna är ytterst olyckliga. Västs försvarstyrka i Östra Medelhavet ifrågasätts, även om detta förhållande ännu inte offentligt medgivits. Inte ens ett NATO-plan med rödakorsmarkeringar får numera landa i Grekland utan att först inhämta tillstånd...Greklands och Turkiets övergivande av pakten är inte bara ett hot mot NATO:s sydflank utan mot hela paktens framtid."

Lyckligtvis finns det i USA en del röster som höjer mot myten om USA:s nationella säkerhet och osårbarhet. En av dessa tillhör amiral Elmo R. Zumwalt, nyligen pensionerad marinchef.

Amiral Zumwalt förklarade nyligen i Washington att den amerikanska flottans styrka har tillåtits minska så kraftigt att det är tvivelsamt om den kan fullfölja sina uppgifter.

Zumwalt framhåller att USA är beroende av sjötransporter för många strategiska råvaror, inklusive arabisk olja, och att flottan därför måste ha styrka att hålla sjölederna öppna. Den sovjetiska flottan har en mycket enklare uppgift, att hindra USA:s fria tillträde till oceanerna. Men trots detta har Sovjet ökat storleken och styrkan på sin flotta i en oroad takt, medan USA har minskat storleken på sin flotta.

Som ett exempel på vad som kunde hända om vi fortsätter vår nuvarande kurs, konstaterade Zumwalt att under det senaste kriget i Mellanöstern, var portugisiska flygfält det som möjliggjorde för USA att understödja Israel. Sedan dess har den portugisiska regeringen bytts ut och det är troligt att den nuvarande vänsterregeringen inte skulle upplåta portugisiskt territorium vid en framtida konflikt.

Den aktade brittiska tidskriften Intelligence Digest rapporterar att "Sovjets utveckling av interkontinentala robotar har i allmänhet undervärderats av den amerikanska pressen och den har överkuggats av president Nixons avgång och president Fords koncentration på inhemska ekonomiska problem." Trots att förvarminister James Schlesinger beskrivit den sovjetiska utvecklingen på detta område som "oroande och långtgående såväl i storlek som vid, är många i USA - även i kongressen - omedvetna om den allvariga situationen. Om en attitydförändring inte sker inom den nuvarande majoriteten i kongressen kan Sovjet uppnå militär överlägsenhet - som är Sovjets målsättning - enbart genom USA:s underlåtenhet att vidta lämpliga åtgärder.

	DEN MILITÄRA BALANSEN I CENTRALEUROPA		NATO: Warszawa-p.
	NATO	Warszawa-pakten	
Antal soldater			1:12
Soldater i stridande enheter			1:13
Stridsvagnar			1:26
Fältkanonor			1:24
Taktiska flygstridskrafter			1:23

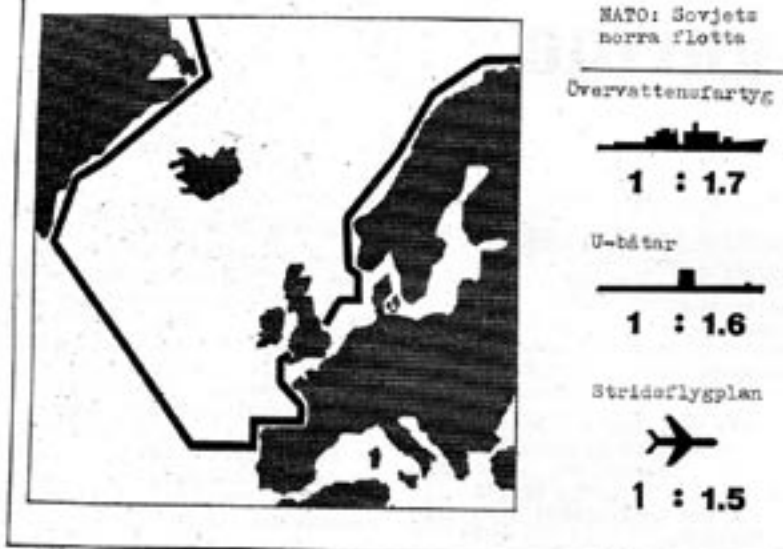
USA

Trots kritiken mot den amerikanska statsledningen för militära eftergifter i samband med den s.k. avspänningspolitiken pågår utvecklingen av ett antal vapensystem i USA. FI kunde i föregående nummer redogöra för en ny typ av "tankande" minor, som söker upp mål inom en kilometers radie. Här följer en redogörelse för andra aktuella utvecklingsprojekt.

Flygvapen

B-1-bombaren har hittills kostat 2 miljarder dollar i utvecklingskostnader. Och 1975 kommer ytterligare 749 miljoner dollar att satsas. B-1 är både snabbare och mindre än B-52.

BALANSEN I ATLANTEN

Den tar samtidigt fyra gånger så stor last som B-52:an, trots att startvikten bara är två tredjedelar så stor. B-1:an kommer att utrustas med kortdistansraketer, som innebär att bombing kan utföras 20 mil från målet. Utvecklingsarbetet på B-1 beräknas pågå under 1975 och 1976, och de första fasta ordererna från flygvapnet kommer att göras i slutet av 1976.

Marin

Den första u-båten med Trident-raketer beräknas bli färdig att sättas in i slutet av 70-talet. Systemet kallas UAGM, Undersea Long Range Missile System, och rakettyper Trident 1 har en räckvidd på 750 mil, och Trident 2 1.100 mil. Enligt den aktuella planeringen skall 10 Polarisubåtar med vardera 16 Polarisrobotar ersättas med 10 Tridentubåtar med vardera 24 Tridentrobotar. Dessutom skall 10 ubåtar med vardera 16 Poseidonrobotar byggas om för Trident-robotar. De nybyggda Trident-ubåtarna beräknas med full utrustning kosta en miljard dollar styck.

Utveckling av individuellt styrbara stridsrobotar på de nya rakettyperna pågår också. Genom detta utvecklingsarbete beräknar man att även ubåtaraketer skall kunna precisstyras till stridsledningcentraler och raketsilos. Denna utvecklingsfas beräknas dock inte vara fullföljd förrän i mitten av 80-talet.

Landbaserade vapen

Den interkontinentala roboten Minuteman 2 kommer att genomgå detaljförbättringar, speciellt vad avser målstyrning och stridsrobotar. Fram till mars 1976 skall en ny stridsrobot, speciellt avsedd för raketsilos testas.

Minutemans efterträdare heter MX, men det är ännu inte säkert om denna raket kommer att produceras i större skala. MX skulle ha betydligt större last än Minuteman, men trots detta kunna avskjuta från samma silos, genom en särskild startteknik som ursprungligen utvecklades för ubåtsrobotar. Raketsiloserna tänds först utanför bunkern. I SALT-avtalet ingår emellertid en klausul om att USA:s raketsilos får byggas ut 15% i storlek.

Sovjet i u-världen

Sovjet strävar efter att i hela världen flytta från sina strategiska och militära positioner. Man är i många stycken framgångsrik. Vi har gjort en sammanställning av den aktuella utvecklingen på detta område, på grundval av informationer från ett stort antal av våra ordinarie informationskanaler.

Indien. Indira Gandhis införande av diktatur i Indien uppfattas allmänt som en avgörande seger för Moskva. Sovjet har i årtal odlat förbindelserna med Indien och Indira Gandhi. Fackföreningsrörelsen i Indien har nyligen mottagit 400.000 kronor från Sovjet och inbjudningar från Moskva till även obetydliga funktionärer i Indien haglar till. Sovjetiska förlagsutgivare och författare. Förstag som får kontrakt på leverans av råvaror till Sovjet måste avsätta 10% av fakturabeloppet för att stödja Sovjets under-

Genom den nya tekniken är det möjligt att amerikanerna avstår från denna utbyggnad. Man överväger också att göra Minuteman-raketerna (eller deras eventuella efterföljare MX-raketerna) rörliga. Genom en sådan utveckling skulle avskjutningsramperna inte erbjuda något fast mål för fienden. Den 25 oktober 1974 testades således avskjutning av en Minuteman-robot från transportplanet C5-A ("Galaxy"). Tankbart vore också att placera roboterna på järnvägsvagnar. Men detta bedöms vara förenat med säkerhetsrisker. DW

rättelstjänst i Indien. Sovjet utrustar båda flygvapnen och armé i Indien med vapen. Sovjet har också starka ägarintressen i Indiens industri, bl.a. inom sektorerna järn- och stål, olja, elkraft och maskinindustri.

Persiska Viken. Sovjet har fått tillstånd att i ökad utsträckning använda den irakiska hamnen Um Qasr i utbyte mot nya vapenleveranser till den irakiska regeringen. Och Sovjet har utökat stödet till den marxistiska regeringen i Sydjemen (Aden). Två avancerade radiostationer, avsedda för den sovjetiska flottan i Indiska Oceanen har byggts i Sydjemen, den ena på ön Socotra och den andra i Tarshyna. Sovjet beräknas regelmässigt ha 35 krigsfartyg i området.

Uganda. Sovjet har levererat minst 12 MiG-21-plan, ett antal T-54 tanks, pansarfordon, raketer samt amfibiefordon. 200 ugandier har sålts till Sovjet för utbildning som jetpiloter.

Den sovjetiska pressen har vid upprepade tillfällen uttalat sin uppskattning av Amins politik. I samband med konflikten mellan den brittiska regeringen och Amin om den brittiske författaren Denis Hillo, som dömdes till döden i Uganda för ofördoaktiga uttalanden om Amin, återgav Isvestija utslutande den ugandiska versionen av händelserna.

Zambia. Sovjet har levererat bland annat pansarfordon. Under året har minst en större vapensändning från Sovjet till Zambia skett varannan månad.

Libyen. Den libyske ledaren Kaddafi har uppgett (i en intervju i Beirut-tidningen Al-Diar) att Sovjet utbildar tusentals libyska soldater. Kaddafi nämnde särskilt utbildning till piloter och i luftförovar. Enligt CIA levererar Sovjet nu äldre u-båtar till Libyen, samt toppmoderna MiG-23 och Tu-22-plan. Sovjet har mellan 300 och 600 tekniska militära experter i Libyen (antalet varierar kraftigt vid olika tidpunkter).

Sovjets flotta. Med en takt av några en u-båt i månaden producerar Sovjet atombestyckade u-båtar av Delta-klassen.

MPLA. Sovjet föreser den marxistiska organisationen MPLA i Angola med vapen som används av MPLA i kampen mot befrielseströrelserna FNLA och UNITA.

Guinea. Sovjet bygger flottbas i huvudstaden Conakry.

Somalia. Vi har tidigare berättat om den sovjetiska flottbasen i Berbera. USA har nu publicerat flyg- och satellitbilder av anläggningarna. Det uppges vidare att Sovjet levererat 50 MiG-plan, 10 bombplan, 100 tanks samt diverse annan militär utrustning till det afrikanska landet, som har endast 3 miljoner invånare.

REGERINGEN ANMÄLD FÖR HUNDPARADET

Europarådet har registrerat en anmälan från fyrtio mödrar i Håsselby mot den svenska regeringen. Anmälan anser att den nya förskolelagen (som antogs med knapp majoritet i riksdagen) strider mot artikel två i Europakonventionens första tilläggsprotokoll, som innebär att föräldrarna skall tillförsäkras rätt att ge sina barn en undervisning som står i överensstämmelse med föräldrarnas religiösa och filosofiska övertygelse.

Enligt den nya förskolelagen får annan än komman inte driva förskola. Beslutet drabbar framförallt Svenska Kyrkans förskoleverksamhet. Den svenska regeringen har tidigare vägrat att skriva under skolavtalet i Europarådets konvention om de mänskliga rättigheterna. (K&P)

LO TROR PÅ ÖKAD ENERGIKONSUMTION

LO:s ordförande Gunnar Nilsson har förklarat att han anser det osannolikt att Sverige fram till 1985 skall kunna begränsa ökningen av energikonsumtionen till 2% per år. 2% är det mål kring vilket regeringen och moderaterna enats, medan övriga partier kräver lägre ökningstakt. LO är nu - liksom tidigare Industriförbundet - inne på linjen att regeringens förslag innebär en orealistisk begränsning av tillväxten i energikonsumtionen. (PR)

KATTESKÄMMER

Ett skrämmande exempel på bristande rättssäkerhet i landet fick vi nyligen från Helsingborg. Direktör Kaj Bornbusch dömdes i lågsta skattinstans för skattebrott. Han blev omedelbart helt frikänd i nästa instans. Under tiden, innan domen vunnit laga kraft, hade kronofogdemyndigheten på exekutiv auktion sålt Bornbusch' villa för att få ut utblivna skatter och skattotillägg. Villan som kostat 600.000 kronor att bygga (och som hade ett ungefär lika stort marknadspris) såldes för obetydligt mer än tredjedelen av detta pris. Ur köpeskillingen togs Bornbusch' skatteskuld. När han frikändes i högre instans fick han tillbaka de pengar som tagits ut felaktigt i skatt, men han fick ingen som helst ersättning för att man sålt hans villa med nära 400.000 kronor i förlust. Och vad mer är det finns inga som helst skyldigheter för staten att ersätta förlusten. Bornbusch gör en förlust på flera hundra tusen kronor, därför att han oskyldigt i första instans dömdes för skattebrott.

HYLLNINGSSÅNG TILL MAO I SÅNGBOK

FÖR GRUNDSKOLAN

"Östern är röd
solen går upp
Kina har fött en Mao Tse-tung
Folkets lycka han strävar för
Huer Hai Ya"(kinesiska för tralala)
Ovanstående text ingår i en sångbok för den svenska grundskolan. Sångboken har JO-anmälts, men JO har avvisat anmälan eftersom sången "anses som ett uppfyllande av allsidighetskravet". (PR)

GREKISKA I SVERIGE

I Göteborg har under en längre tid ett gäng vänsterextremister kontrollerat den grekiska föreningen. Det har inte funnits några möjligheter för medlemmarna att påverka föreningen. Några greker tog därför i början av juni initiativ till en ny grekisk förening, som brötmålare från den vänsterkontrollerade grekiska föreningen försökte med våld stoppa mötet. Det lyckades. Vid ett andra försök hade man begärt polis skydd, och det Grekiska Samfundet i Göteborg kunde bildas, med Giorgios Papastefanou som ordförande. Det nya samfundet vill vara opolitiskt. På kort tid har det nya samfundet blivit betydligt större än den grekiska föreningen. (Contras göteborgskorrespondent)

FILMCENTRUM OCH SKOLORNA

Filmcentrum är en organisation som har sina lokaler i Filminstitutet på Gärdet i Stockholm. Man samarbetar med den Sveriges Kommunistiska Parti närliggande "Folkets Bio". I vissa skolor har man nu beslutat att ta in filmer från Filmcentrum. Detta gäller bl.a. Malmö. Filmcentrum har ungefär 500 filmer. Konsult Ingrid Karsten har i vpk:s tidning Ny Dag berättat om Filmcentrum: "Filmen är ett medium som får fram information vid sidan av Sveriges Radio...Därför har vi kontakt med organisationer som kan konkretisera informationen i handling som Svensk-Kubanska Föreningen, De Förenade PNL-grupperna, Chile-kommittén, Vänsterpartiet-kommunisterna, kommunistisk ungdom (vpk:s ungdomsförbund), R-förbundet m.fl." (PR)

SVERIGE OCH NATO

Mot bakgrund av den allt starkare uppbyggnaden av Sovjets militära styrka på Nordkalotten har Sverige, enligt vad vi erfar, "försiktigt undersökt" möjligheterna av ett närmare militärt samarbete på det praktiska planet med NATO. (TTPI)

HANARBETARFÖRBUNDET OCH MOSKVA

Hanarbetarförbundet har anslutits till den kommunistiska frontorganisationen World Federation of Trade Unions (WFTU) med högkvarter i Prag. WFTU har så gott som samtliga "fackförbund" i östblocket och ett par kommunistkontrollerade fackförbund i Västeuropa som medlemmar. LO, TCO och det stora flertalet fackförbund i Västeuropa är med i Fria Fackföreningsinternationalen, FFI, som står i motsatsställning till den Moskva-kontrollerade WFTU.

CENTERGIST

Den kände medlemmen i CUP (Centerns Ungdomsförbund) och f.d. landstingsledamoten i Stockholm för (op) Rune Lanestrand skrev häromåndagen i en artikel i Dagens Nyheter:

"Vad som idag behövs är en stenhård facklig kamp ute på arbetsplatserna inte bara för högre löner, bättre arbetsmiljö utan mot hela det förnedrande kapitalistiska systemet".

Det skall tilläggas att Lanestrand blev "petad" av sitt parti inför landstingsvalet 1973. Ledningen för CUP i Stockholm drev då en kampanj för att sätta upp en spränglista, men detta försök misslyckades (och någon spränglista kom inte till stånd) efter det att man låtit frågan om spränglista gå ut på oaröstning bland CUP:s cirka 300 medlemmar i Stockholm.

"ARBETARPARTI"

Sveriges kommunistiska Parti (SKP) uppgav sig vid årskonferensen 1973/74 ha sammanlagt tre aktiva medlemmar vid Göteborgs industrier, en på Volvo och två på Eriksbergs varv. Det är dessa tre som brukar gå under benämningen "arbetarklassen". (AB)

NORD-KOREAS RÄKNINGAR

En stor nyhet under våren var att Nord-Korea inte kunde betala sina räkningar. Svenska Idrottag hade o-reglerade fordringar på 800 miljoner kronor. Senare lät man meddela att fordringarna klarats upp. Enligt vad Contra erfarit rörde detta sig emellertid endast om obetydliga betalningar till vissa företag. Fortfarande är hundratals miljoner i förfallna fordringar obetalda. Att "nyheten" om betalningarna släpptes kan möjligen ha motiverats av "diplomatiska skäl", för att den nordkoreanska komministregeringen inte skulle få alltför ofördelaktig publicitet.

TANDVÅRDSEFFEKTIVITET

En undersökning som gjorts av Stockholms läns folkhälsövård visar att effektiviteten i folkhälsövården är underläggen de privata praktiskernas, RSK-nat per tandläkare och arbetad timme. Om en privat tandläkare höll folkhälsövårdens takt skulle hans inkomster knappast överstiga de fasta kostnaderna (för lokal, utrustning etc). Hans netto skulle ligga under existensminimum. Privattandläkarna utför drygt 50% per arbetstimme mer än folkhälsövårdens tandläkare. Trots att man inte dessutom skall försörja förvaltning, chefer, kontorister och inspektörer, befattningar som belastar folkhälsövårdens kostnader (men inte privattandläkarnas) utöver material-, lokal- och direkta arbetslöskostnader. (02)

TANDLÄKARREFORMEN

I kampen mot privattandläkarna beslöt regeringen att införa totalt etableringsstopp för privattandläkare. Under en period fick inte ens privata praktiker överlåtas om innehavaren pensionerades eller avled. (Detta har mildrats något på senare tid). Konsekvenserna av denna politik belyses av ett exempel från Gävleborgs län. En tandläkare i 35-årsåldern avled oväntat och hastigt. Praktiken fick inte säljas till någon av de många kvalificerade spekulanterna. Och landstinget vägrade att köpa utrustningen. Utrustning för 50.000 kronor fick slängas bort. Tandläkarens änka blev dessutom skyldig att betala uppsägningsskuld (enligt den nya tryckbetslagen) till tandkåter och bokföringshjälp under sex månader. För att klara av detta måste hon sälja familjens villa.

FORTSATT INBÖRDESKRIG I NAZISTPARTIET

Vi kunde i föregående nummer rapportera att ett "inbördeskrig" utbrutit i det svenska nazistpartiet "Nordiska Rikspartiet". Detta har fortsatt och fördjupats. Ställföreträdande ledaren för partiet Heins Bürgermeister i Göteborg beslöt i juni att utesluta förre partiledaren Göran Assar Oredsson ur partiet. Oredsson svarade med att utesluta Bürgermeister och dennes närmaste anhängare. Oredsson beskylls av Bürgermeister för "amborgerligt reaktionär självgodhet". Oredssons grupp har under hösten låtit utge partiförbundet "Nordisk Kamp" i en off-settryckt utgåva (bulletinen har hittills varit stencilerad), medan Bürgermeister låtit förstå att hans grupp har motsvarande planer. Några grupperna hävdar om att vara den mest renläriga anhängaren av Adolf Hitler. Partiet hade - före sprängningen - uppskattningsvis 30 aktiva medlemmar i landet. (AIM, NK)

NAZISTISKA FLOTTNINGARBETARE

Ett flygblad som cirkulerade på en del håll i Norrland under skogsarbetarstrejken var undertecknat "Nationalsocialistiska flottningsarbetare". Flygbladet uttalade sitt helhjärtade stöd för den kommunistinspirerade och olagliga skogsarbetarstrejken. Det fick en hel del uppmärksamhet i socialdemokratiska landsortstidningar. Som adress till de "nationalsocialistiska flottningsarbetarna" uppgavs Nordiska Rikspartiets postbox i Strängnäs. Det finns emellertid all anledning att anta att det endast rör sig om en PR-kupp från nazisternas sida. Kojligen har man haft någon enda strejkande flottningsarbetare som medlem. (VE)

NY UTBRYTARGRUPP UR KPML(S)

KPML(r) har, som vi tidigare har kunnat rapportera, sprängts. Den grupp som tidigare har uteslutits ur KPML(r) har börjat utge tidskriften "Enhet" (S). Gruppen bakom "Enhet" påhejras livligt av Sveriges Kommunistiska Parti, SKP. Det är dock tveksamt om "Enhet" och SKP har särskilt många ideologiska gemensamma nämnare. Det är inte helt osannolikt att ytterligare en kommunistisk grupp kommer att växa fram ur "Enhet", en grupp som liksom de övriga kommer att göra anspråk på att företräda "arbetarklassens" intressen.

GIFTERINGDOMAR

Centerns Ungdomsförbund för en i vissa avseenden märklig politik. Ett nytt centralt begrepp i CUP:s politik tycks enligt ledaren i "Ung Center" nummer 5/1975 bli "planerad hushållning". Begreppet innebär detsamma som planhushållning, dvs. själva kärnan i det byråkratiserade ekonomiska system som tillämpas av kommuniststaterna i Östeuropa. Bland de motioner som antogs vid CUP:s stämma i Sundsvall den 12-14 juni kan noteras: "produktion av engångsartiklar skall förbjudas"; "stora marknader skall förbjudas; befintliga lokaler skall användas för annan verksamhet"; "höjd reklamskatt, ingen avdragsrätt för företagens reklam och förbud mot direktreklam"; "varje form av betyg skall avskaffas"; "stoppa Sveriges deltagande i Eurovisionfestivalen i TV"; "förbjud enarmade banditer"; "förbjud tillverkning och försäljning av smällare"; "förbjud biltrafik i innerstäderna".

Under rubriken "Kontrollera kapitalet" konstaterades att "Industriländerna kontrollerar idag bl a prissättning både på råvaror och industriprodukter" CUP:arna har tydligen varken hört talas om marknadsprissättning eller oljekartellen OPEC. (UC)

KOMMUNISTISKA SOMMARLÄGER

Åtminstone två av Sveriges kommunistiska organisationer har anordnat speciella sommarläger för småbarn. Lägrer som anordnades i Tiveden tog speciellt hand om barn i åldern 7-13 år. Det arrangerades av KPML(r). Vpk:s ungdomsförbund Kommunistisk Ungdom planerar att vidareutveckla sin "pionjärverksamhet", som är speciellt inriktad på barn i åldern 7-14 år. Verksamhet av denna typ bedrivs f.n. i Stockholm, Göteborg och Norrbotten. (Proletären, GP)

KPML(R) OCH ANTISEMITISKEN

En rad mer eller mindre antisemitiska artiklar har på senare tid publicerats i "Proletären", KPML(r):s tidning. En bär exempelvis rubriken "Därför måste staten Israel krossas".

BOKHANDLEN OKTOBER

Sveriges Kommunistiska Parti, SKP, driver 40 bokhandlar med namnet "Oktober". Haligt egna uppgifter omänter kedjan 2 miljoner kronor om året. Detta innebär cirka 50.000 kronor per bokhandel. Var och en kan mot denna bakgrund dra egna slutsatser om varför man upptagit undersökningar om ledande i SKP gjort sig skyldiga till "tagande av utländskt understöd".

KOMMUNISTER SOM ARBETSGIVARE

Det var inte länge sedan personalen och företagsledningen vid den kommunistiska (vpk) dagstidningen Norrskensflammen stämde tidningen inför arbetsdomstolen, för att tidningen inte följde lagar och avtal. Nu berättar en person i fackföreningstidningen Fabriksarbetaren att personalen vid Förbundet Kommunistiska lödner i Göteborg inte får avtalsenliga lödner. Från Förbundet Kommunistiska lödner anser man att avtalsenliga lödner skulle vara ekonomiskt slöseri...

DATASABER HJÄLPER FÖRTRYCKARENA I ÖST

Den ungerska exiltidningen Donau-Boite uppger att den tjeckiska hemliga polisen under täcknamnet "Institutet för tillämpad matematisk datateknik" upprättat ett system för övervakning av all privat post mellan tjecker och personer i utlandet. Centret ligger i Prag. Förort Pankrac. Förutskötningen för systemet är de datamaskiner som inköpts i Sverige, USA och Västtyskland. (EWD)

MÄSTERSPIÖNEN GUILLAUMES BAKGRUND

Gunter Guillaume, mästerspiön för Östtyskarna som lyckades bli dåvarande förbundskansler Willy Brandts personliga assistent, har en bakgrund som enligt en kommentator "gjort honom väl lämpad att tjäna en totalitär regim". Gunter far anslöt sig till nazistpartiet 1933, och blev så småningom makthavare i partiet. Gunter anslöt till Hitler-Jugend när han var tio år, och gjorde sig så småningom förtjänt av medlemkap i moderpartiet. Han blev inkommande 1944 och tillfångatogs av britterna i Schleswig-Holstein ett år senare. Han kom senare till Berlin som journalist och "flydde" 1956 till Väst, där han anslöt sig till det socialdemokratiska partiet i Frankfurt 1956. (LS)

KINA SATSAR PÅ KROKOVNIÖN

Kina satsar nu, efter segrarna i Syd-vietnam, Kambodja och Laos, hårdare än någonsin på revolution i grannländerna i Sydostasien. Samtidigt försöker man emellertid spela det diplomatiska spelet om "avopning". Det är en svår balansgång för kineserna, men satsningen på länderna i Sydostasien kommer säkerligen i huvudsak att följa mönstret från Indokina. Guerilladåden i Thailand ökar. I Burma opererar guerillasoldater med utbildning och vapen från Kina. I Malaysia har den en gång krossade guerillan börjat vakna till liv. Och på Filippinerna har läget förändrats. Det uppges således i Kanada att en kinesisk diplomat har utvisats från landet, och utvisningen skedde för att diplomaten ifråga smugglat pengar till de appropriiska filippinska muslinerna via en av deras representanter i USA. (LS)

PRESSFRIHETEN

Pressfriheten sitter trångt i alltför många länder. Internationella Pressinstitutet i Zürich gör sammanställningar över pressens läge, och sådana sammanställningar är dystra läsning. Pressfrihet är i stort sett bara något som förekommer i Europa och Nordamerika. Och i Europa saknas pressfrihet i hela Getblocket, i Spanien och i Portugal. I USA, Kanada, Mexiko, Australien, Nya Zeeland och Japan råder pressfrihet, liksom i Israel. Men sedan är listan slut. I återstoden av världen finns visserligen ett antal länder (Nigeria, Kenya, Libanon, Malaysia) med en antydning till pressfrihet. Men i så gott som hela den återstående världen är pressen underkastad stark myndighetskontroll. (VTA)

CARLOS UTBILDAD I ÖSTTYSKLAND

Den internationelle terroristen "Carlos Martinez" eller bara "Carlos", som under sommaren eftersöktes för ett politiskt terroristmord i Paris i så gott som hela Västeuropa, var utbildad i Östtyskland. Den franska polisen fann att en sovjetisk Aeroflet-maskin flugit en flygplanslast terrorister från Danmark till Östtyskland för utbildning. Efter "militär" utbildning i Östtyskland slussades terrorister in i Västeuropa, där de gjort sig skyldiga till terroristdåd i Frankrike, Schweiz, Belgien, Västtyskland och England. (DF)

HÖJD SKATT PÅ UPLANDSPENGAR I SOVJET

Privatpersoner som får pengar från utlandet betalar idag en speciell avgift på 30% om de vill växla in hårdvalutan i rubel, eller om de vill handla i de speciella västvalutabutikerna (se föregående nummer). Från januari kommer en speciell skatt att tas ut utöver den 30-procentiga avgiften. Skattens höjd är ännu okänd. Bestämmelserna kommer säkert att drabba de många judar som vill emigrera från Sovjet. (LS)

RYSKA PÅSKEN BLIV ANSTÄDDAGAR

Genom ett dekret från kommunistpartiets centralkommitté utlystes den 4 och 11 maj i år till arbetsdagar. Detta sammanfaller med den ryska påsken (enligt den ortodoxa kalendern) vilket gjorde att regimen stötte sig med stora delar av den ortodoxa kyrkan. (SVD)

ALEXANDER SOLZJENITSYN

uppfattades av många vänsterinriktade västerlänningar som "någon slags socialist" så länge han stannade kvar i Sovjet. Där hade han ju verkligen begränsade möjligheter att tala i klartext, och därav den oklara uppfattningen om Solzjenitsyns inställning till socialismen. Vid presskonferensen i Stockholm den 12 december svarade Solzjenitsyn på en fråga om socialismen: "Om ni nog analyserar vad jag skrivit kommer ni att få se att jag inte har en socialistisk uppfattning. Medan jag fortfarande var i Sovjetunionen fick jag naturligtvis uttrycka mig försiktigt. Men när mina böcker började komma ut i Västerlandet tycktes recensenter och press se mig som en socialist, som försökte rädda socialismens idé... Det finns ingen moralisk form av socialism. Alla moraliska principer talar mot socialismen." (SVD)

VEM EFTERTRÄDAR BRESJNEV?

Den amerikanska tidskriften "Problems of Communism" har i en tjugosidig artikel analyserat metoderna att utse ledare för Sovjets kommunistparti. Mot bakgrund av Bresjnevs återkommande sjukledigheter blir frågan om en efterträdare till honom alltså aktuell.

Artikelförfattaren menar att på kort sikt skulle Andrei P. Kirilenko och F.D. Kulakov ligga bäst till som efterträdare till Bresjnev. Efter som bägge är förhållandevis gamla (69 respektive 57) rycker emellertid andra personer fram som de mest troliga efterträdarna, om valet av efterträdare dröjer längre än 1976. I så fall skulle V.I. Dolgikh, K.P. Katushev och G.V. Romanov ligga bättre till. På samma längre sikt skulle ett namn som Boris Ponomarev kunna bli aktuellt.

G.V. Romanov, K.P. Katushev och V.I. Dolgikh

DIKTATUREN I INDIEN

Seriosa bedömare i Indien räknar med att det kommer att ta åtminstone sex månader för oppositionen mot Indira Gandhis diktatur att organisera en effektiv underjordisk verksamhet. Bedömningar grundar sig på erfarenheter från den indiska oppositionens agerande gentemot den brittiska kolonialmakten.

Bland de tidningar som har stängts märks det högerinriktade Jan Sangh-partiets "Motherland" och "Organiser".

Hanoi har officiellt uttalat sitt stöd för fru Gandhis "socialistiska reformer".

Bland korruptionsskandalerna i Indien är två särskilt ontalade. Den ena - Maruti-skandalen - innebär att fru Gandhis son Sanjay fick licens att tillverka personbilar. I Indiens sedan länge statskontrollerade ekonomi är en sådan licens liktydig med monopol. Till säken hör att det fanns åtskilliga betydligt mer kvalificerade sökanden än Sanjay Gandhi och att Sanjay Gandhi själv bara behövde satsa 1000 rupier i projektet! Den andra skandalen går under namnet "Nagarwala-mysteriet". Nagarwala dömdes 1971 för att han genom att per telefon företälla sig som fru Gandhi skulle ha lurat den indiska statsbanken på sex miljoner rupier. Kritiker undrar om det verkligen var möjligt för en man att företälla sig så att banktjänstemannen (som kände fru Gandhi sedan gammalt) skulle bli lurad. Kritiken har knappast mildrats sedan Nagarwala dog efter ett år i fängelse. (TDF, LS, VTA, NZZ)

PANAMA-KANALEN

Utrikesministrarna Henry Kissinger och Juan Tack (Panama) träffade i slutet av förra året en preliminär överenskommelse som innebär att suveräniteten över Panamakanalsonen skulle övergå till Panama. Fördrag med utländska makter skall emellertid godkännas av den amerikanska senaten och Panama-överenskommelsen har väckt våldsamma protester. Det är redan klart att alla eftergifter vad gäller suveränitetsfrågan kommer att stoppas i senaten. USA köpte kanalsonen "för evärdlig tid" 1903. USA har 14 militärbaser och 12.000 man i kanalsonen. 70% av fartygen är registrerade i USA. Senator Strom Thurmond, en av de som leder motståndet mot Kissinger säger: "Vi köpte kanalen. Vi betalade för den. Den är vår". Motståndet mot ett panamiskt övertagande av kanalen torde framförallt grundas sig på att en instabil s.k. bananrepublik skulle få kontroll över en av de vattenvägar som är av utomordentligt stor ekonomisk och strategisk betydelse för USA. (TTPI)

-Henry. Det är nog dags att vi omprövar vår politik i Sydostasien...Henry?

PORTUGISISK KOLONI BLIR SOVJETTISK?

Den portugisiska kolonin Sao Tomé och Príncipe (två öar utanför Afrikas västkust) blev självständig i mitten av juli. Den nye presidenten Manuel Pinto da Costa är 65 år. Han är ekonom och har under många år bott i Östtyskland. Han väntas föra den lilla 8-republiken rätt i fanns på Sovjet, utan att närmare uträna vilken åsikt invånarna har. (NZZ)

PORTUGAL

I förra numret kunde vi rapportera att det portugisiska kommunistpartiet fick 40 miljoner kronor i månaden från Moskva, något som väckt stor uppmärksamhet i den internationella pressen, men som knappast omnämnts i svensk press. Bland de portugalska nyheter som "kommit bort" i Sverige på senare tid märks att Portugals chefsdelegat vid FN omedelbart blev avskedad efter ett tal som han höll på 30-årsdagen av FN-stadgan. Det dröjde mindre än 24 timmar efter talet innan Jose Veiga Simao tvingats lämna sin post. Simao, som höll talet i New York, sade bl a att demokrater förtjänar sitt namn först då de garanterar medborgarna mänskliga rättigheter, som tankefrihet och rätten att i fria val på lokal och nationell nivå utse sina egna styresmän. Dessa tankar uppfattades som mycket kritiska mot militärjuntan i Lissabon, som också reagerade snabbt. (DW)

TYSKA SOCIALDEMOKRATER MÅRDA 1907 KRYSSRISTEN

Det tyska socialdemokratiska partiet utelöst tre medlemmar i Tysklands motsvarighet till SSU, Jusos, därför att de skrivit på ett upprop som gjorts av en kommunistisk frontorganisation "Aktionskommittén för firandet av 30-årsdagen av befrielsen från Hitler-fascismen". Bland de tre utelösta fanns ordföranden för Jusos distrikt i norra Neder-rhein. (DW)

FLYKTINGAR FRÅN ÖST

Antalet flyktingar från Östtyskland till Västtyskland uppgavs 1974 till 5.324. Flertalet flyktingar kommer numera via andra blockländer, sedan det automatiska "888systemet" vid gränsen mellan Öst- och Västtyskland ytterligare utvecklats. (TTPI)

PRESIDENT KEKKONENS SPRÅKBRUK

En rad framstående finländska medborgare kritiserade i ett upprop de politiska uttågningarna av "opolitiska" tjänster. Kekkonens språkbruk i svaret på uppropet gör det svårt att förstå att den finländske presidenten trots allt uppnått diplomatiska framgångar. Uppropets undertecknare tillskrivs nämligen som "ni satsas kläpare" (te santanan tunarit) (Express)

"EN MAJORITET ÄR INTE ARITMETISK"

I en uppmärksammad ledare i Pravda den 6 augusti förklarar, i anslutning till de aktuella händelserna i Portugal, att det är dags för den världskommunistiska rörelsen att överge politiken "enighet till varje pris" och återigen sätta "proletariatets diktatur" i första rummet. Artikeln förklarar vidare att "en majoritet är inte ett aritmetiskt begrepp utan ett politiskt begrepp". Därmed vill man ha sagt att kommunisterna i Portugal har en "majoritet" bakom sig, även om de bara fick 14% av rösterna i valet. (LS)

LÖNESKILLNADER I KINA

Skillnaden mellan en förmans och en arbetares lön kan i Kommunist-Kina förhålla sig som 1:7. Det bör då särskilt noteras att Kina ej har någon progressiv inkomstbeskattning, som fungerar inkomstutjämnande. (Affärsvarlden)

RHODESIA LÄDAR UPP

Rhodesia förbereder sig uppenbarligen för att effektivt kunna bemöta en mer omfattande guerillaverksamhet eller regelrätta militära operationer från grannländerna. Rhodesia satsar också på snat ekonomiskt oberoende.

I Rhodesia lägger man för närvarande upp lager av importvaror för att klara av en avspärrning, man satsar också på en utbyggnad i den sydafrikanska hamnen i Richards Bay, för den händelse att PRELIMO-regeringen i Mozambique skulle skära av vägarna till hamnen i Beira. Man har också skrydat på byggandet av en ny järnvägsförbindelse mellan Rhodesia och Sydafrika. En andra sådan järnvägsförbindelse övervägs för närvarande. Man satsar också på vidareförädling av landets råvaror. Det viktigaste motivet för en sådan politik är att man minskar den nödvändiga transportkapaciteten, för att upprätthålla exporten.

Man satsar också på att framställa egen kapitalutrustning och bilar av märken som Citroën, Peugeot, Renault och Alfa Romeo sätts samman i Rhodesia. Samma gäller radiopparater och en rad andra tekniska artiklar. Man satsar också hårt på yrkesutbildning - av såväl vita som svarta.

Industrialiseringen i Rhodesia har varit snabb och man satsar uppenbarligen hårt på en fortsatt utveckling av landet för att göra det så lite sårbart som möjligt för hårdare ekonomiska sanktioner i framtiden. (TTPI)

SYDAFRIKA

Förändringar till det bättre tycks nu vara på gång i Sydafrika. Delvis som en följd av det internationella trycket och trycket från den engelskspråkiga pressen (de engelskspråkiga är en "liberal" minoritet bland de vita i Sydafrika), oppositionsartiklarna och kyrkorna. Bland förändringar kan noteras: svarta tillåts nu äga land i områden som tidigare endast varit reserverade för vita, teatrar är inte längre segregerade, sportevenemang med "blandat" deltagande uppmuntras, skyltar med "Det blanka - Whites only" försvinner allmer. F.d.m. lyshotell tar numera emot svarta gäster. Och det system som skulle reservera de bästa jobben för de vita har kollapsat under trycket av alltför stor efterfrågan på kvalificerad arbetskraft (företagsarbeten har traditionellt varit mycket skeptiskt inställd till apartheid). Förbudet för de svarta att bilda bolag och att ägna sig åt affärer med annat än dagligvaror har upphävts. De svarta har genom reformerna i stort sett återunnit den position de hade 1967, då apartheidpolitiken skärptes. Det är emellertid ett principiellt viktigt steg som nu tagits av regeringen. (SVD, LE)

REPRIELSERÖRELSEN I SYDVÄSTAFRIKA

Sydvästafrika, som förvaltas av Sydafrika, och ibland benämns Namibia, är ett mycket glesbefolkat land. Landet har tre kvarts miljon invånare, varav 90.000 vita. Det var en tysk koloni fram till första världskriget.

Väpnad kamp mot den sydafrikanska administrationen av Sydvästafrika började 1966, av organisationen SWAPO, South West African People's Organization. SWAPO sände guerillasoldater till Sydvästafrika från bl.a. Angola. SWAPO och dess ledare Sam Nujoma, betraktas som politiskt obundna, dvs. man har inga direkta sympatier för någon av stormakterna. Man får dock visst stöd från Sovjet, men detta är begränsat till sin omfattning.

En konkurrerande organisation går under namnet SWANU, vars ledare heter Clemens Kapuno. SWANU, South West African National Union, har utomordentligt begränsad aktivitet och utgör på inget sätt något hot mot den sydafrikanska administrationen, på det sätt som SWAPO skulle kunna göra på lång sikt.

Sydafrika har erbjudit landet självständighet, men vill i så fall dela landet i två delar. En nordlig "hel-svart" del och en sydlig "Federation" mellan svarta och vita. De svarta nationalisterna torde inte vara intresserade av denna lösning, eftersom den skulle undanröja den kontrollen över en stor del av Sydvästafrikas rika naturtillgångar. (POG)

UPPÅT FÖR SUDAN

Sudan, det stora landet på gränsen mellan det "svarta" och "arabiska" Afrika, är än så länge ett av de 20 fattigaste länderna i världen. Men Sudan har utvecklingsmöjligheter. Det finns stora landsområden som skulle kunna odlas upp. Det någångr ut som om landet skulle alistas sönder av inbördesstrider och att en socialistisk ekonomisk politik skulle sebotera alla möjligheter till ekonomiska framsteg. Situationen har under de senaste åren ändrats markant. President Numeiri har nått en politisk överenskommelse som gjort slut på det tidigare inbördeskriget, och han har övergett ryssarna, som tidigare hade ett starkt inflytande på landets politik. Idag uppmuntras utländska investeringar och regeringen satsar på en rad infrastrukturella utvecklingsprojekt (vägar, bevakningsanläggningar m.m.) Den ekonomiska utvecklingen tycks ha kommit igång och Sudan bör ha goda möjligheter att inom några år lämna de allra fattigaste ländernas krets. (LE)

TANZANIA

Tanzania är ett av Sveriges s.k. huvudmottagarländer för u-bjälp. Landet för en doktrinär socialistisk politik under ledning av diktatorn Julius Nyerere. Landet är numera ett praktiskt exempel på att socialism leder till ekonomiska bakslag även i u-länder. Valutareserven är nu nere i 75 miljoner dollar, vilket motsvarar tre veckors import. Regeringen i Tanzania har inte längre råd att driva några egentliga utvecklingsprojekt. Alla pengar måste användas till löpande utgifter. Jordbruksproduktionen har minskat kraftigt. Kaffe exempelvis från 50.000 1966-67 till 30.000 ton 1973-74. För sisal är motsvarande siffror 225.000 och 155.000 ton.

En del av bakgrunden till skördebackslagen är Nyereres s.k. Ujamaa-politik. Man har genom denna politik strävat att bygga upp ett nytt system av byar, och att samtidigt bryta ned den gamla samhällsstrukturen. Gamla byar har bränts ned och befolkningen har tvingats till de platser där de nya ujamaa-byarna enligt regeringens beslut skulle ligga. Där har varken funnits råmaterial till bostäder eller vatten i många fall. En tredjedel av byarna låg så illa att de måste flyttas en andra gång. Endå sättes att driva igenom ujamaa-politiken trots befolkningens protester har varit en väl utbyggd militär och polis. (TTPI)

NIGERIANISERING

Nigeria har - framgångsrikt - satsat på en "kapitalistisk" utveckling av landets ekonomi. Industrin har under de senaste åren "nigerianiserats", men detta har skett genom att inhemska kapitalägare successivt övertagit den utländska industrin. Regeringen har underlättat processen genom fördelaktiga lån, men har själv avstått från att förvärva företag. (TTPI)

HUBER MATOS

Amnesty International väddar om stöd för Huber Matos, som sitter fängslad sedan 1959 på Kuba. Huber Matos stödde Fidel Castros kampanj mot Batistas-regimen och var befälhavare för rebellarmén i provinsen Camaguey. 1959 protesterade han mot Castros prokommunistiska politik. Han arresterades omedelbart och dömdes till tjugo års fängelse. Han uppges nu sitta i La Cabana-fängelset i Havanna. Huber Matos är en av tiotusentals politiska fångar på Kuba.

Amnesty uppmanar allmänheten att sända hövligt formulerade värdjanden om hans frigivning till Fidel Castro, Premier Ministro, La Habana, Kuba. (AI)

SOVJET KIDNAPPAR EGEN DIPLOMAT

Jurij Chernilin arbetade tidigare vid det internationella atomenergiorganet IAEA i Wien. När Chernilin skulle åka på tjänsteresa till Thailand, Japan och USA bortfördes han av polis under mellanlandningen i Tashkent i Sovjet. Moskva lät senare meddela IAEA att Chernilin drabbats av en "hjärtattack". Det anses sannolikt att Chernilin avlägsnades från sin post sedan han vägrat att tillmötesgå KGB:s krav på att han skulle utnyttja IAEA som bas för spioneri. (EVD)

KGB OCH STERN

Den brittiska säkerhetstjänsten varnade för flera år sedan den västtyska "Vertausen-Männer Gremium des Bundes-tages" för att KGB använde den västtyska veckotidningen Stern (med miljonupplaga) för att "läcka" ut uppgifter som KGB ville få spridda i Väst. Förbundsutskottet vidarebefordrade aldrig misstankarna till Sterns ledning och vidtog inte heller några andra åtgärder. Stern blev senast ryktbar då den publicerade en telefonsavlyssnad konversation mellan två ledande västtyska oppositionspolitiker, Biedenkopf och Kohl. När Stern fick det avlyssnade samtalet är hållt i dunkel, men det finns nu mycket som tyder på att KGB låg bakom, och att man gjorde ett misslyckat försök att tillskriva avlyssningen CIA. (DW)

UNDERJORDISKT TRYCKERI I SOVJET

I förra numret av PI kunde vi berättat att Sovjets hemliga polis KGB sprängt ett illegalt tryckeri i Lettland. Det har nu blivit bekant att det kristna "förlag" som drev tryckeriet i Lettland har tillgång till ytterligare ett tryckeri. De som greps i samband med raiden mot det första tryckeriet har nu dömts till fängelse i mellan 2½ och 4 år. Man tryckte bl.a. Nya Testamentet och kristna sångböcker. (EVD)

ÖSTTYSK PROPAGANDAVERKSAMHET

Den västtyska regeringen har analyserat den Östtyska internationella propagandan. Östtysklands propagandarbete är koncentrerat till vissa länder i huvudsak: Finland, Sverige, Cypern, Portugal, Schweiz och Österrike. Dessutom inriktar sig den Östtyska propagandan på arabstaterna, Indien och Japan. (DW)

VÄST GER TEKNISK HJÄLP TILL SOVJET

En liten studie med namnet "National Security and Trade with the Soviet Union" har nyligen publicerats i England. I studien visas bl.a. att .66% av alla sovjetiska handelsfartyg byggts utanför Sovjet .80% av alla dieselmotorer i sovjetiska handelsfartyg byggts utanför Sovjet .men att de återstående 20% som byggts i Sovjet framställdes med teknisk hjälp från tjeckiska Skoda eller danska Darmeister & Wain. Och att inga dieselmotorer över huvud taget byggts med uteslutande sovjetisk teknik. Författaren noterar att 71 av 84 identifierade fartyg som levererade vapen och utrustning till Nordvietnam under kriget var byggda utanför Sovjet: återstående 13 hade samtliga försetts med dieselmotorer från Skoda eller Darmeister&Wain, eller motorer byggda efter denna företags ritningar. (EVD)

"SACHAROV-TRIBUNAL" I KOPENHAGN

I Köpenhamn arrangeras den 17-19 oktober en "Sacharov-tribunal". Vittnen kommer att höras om de sovjetiska fänglägren. Arrangerandet av tribunalen har gjorts efter förslag av den sovjetiske oppositionsmannen Andrei Sacharov. Sacharov själv kan dock inte närvara, eftersom han befinner sig i Moskva. (Chr)

BÖRSEN I SOVJET

I Sovjet finns naturligtvis ingen aktiebörs, men det finns en livaktig "svart börs". Bland de varor som handlas flitigt på "svarta börsen" är förbjudna böcker. De senaste marknadsnoteringarna är följande: Gulag-arkipelagen av Alexander Solzjenitsyn kostar mellan 60 och 80 rubel i de baltiska hamnstäderna, mellan 150 och 160 rubel i Leningrad och Moskva; "Playboy", den amerikanska herrtidningen, kan man få för 30 rubel i Baltikum och för mellan 40 och 50 rubel i storstäderna. En yrkesarbetare har en månadslön på cirka 150 rubel (netto efter skatt). (EVD)

KONCENTRATIONS-LÄGER I BULGARIE

Den bulgariska exiltidningen Sloboden Narod har nyligen publicerat en berättelse av den politiske flyktingen Peter Stoitchev. Stoitchev berättar att han tillbringat tre år i ett koncentrationsläger för politiska fångar på en sumpig ö i Donau, nära den lilla staden Belene. Stoitchev berättar att lägret innehöll ungefär 1.500 fångar 1974, bland dem många tillhörande de muslimska och makedoniska minoriteterna i Bulgarien, men också hundratals medlemmar av rent bulgariska partier, exempelvis socialdemokraterna (Peter Pevceff) eller bondepartiet (Grigor Daneff). (EVD)

POJKE DRUNKNADE I SPREE

En händelse som belyser den Östtyska regimen inställning till människoliv inträffade den 11 maj i år. En fem-årig pojke, som till en turkisk gästarbetare i Berlin, föll i floden Sprea alldeles vid gränsen till Östberlin. Just där pojken föll i tillhör stranden Väst-Berlin, men hela floden Öst-Berlin. Östtyska gränsvakter vägrade räddningsmanskap från västsidan att sätta i en båt för att rädda pojken. Efterom han föll i Östberlinskt vatten skulle han räddas från västsidan. Det tog emellertid nästan en timme för Östberlinarna att få fram en båt, och under denna tid drunknade pojken. (LS)

REVOLT I JUGOSLAVIEN

Omkring Åreskiftet 1974/75 inträffade en mindre revolt i de albanska delarna av Jugoslavien. Revolten krossades av armén och polisen. Antalet dödsoffer är okänt. Fem ledare för revolten dömdes till mellan fem och nio års fängelse enligt de jugoslaviska tidningarna Politika och Borba den 15 januari. Neue Zürcher Zeitung har rapporterat att mer än hundra personer arresterats av den jugoslaviska polisen i samband med revolten. (EVD)

SPANIEN

Unga spanska kommunister följer utvecklingen i Portugal med stort intresse och tillfredsställelse från de små hotellen runt Alfama- och Rossiotorgen i Lissabon. Här kan de sitta på den förbjudna frukten - de kan inte bara skriva "Häng Franco" på huvväggarna - de kan också se de senaste porrfilmerna.

Från ett mer komfortabelt högkvarter bevakar också Spaniens kommunistledare Santiago Carillo utvecklingen i Portugal. I sin lyxlägenhet i Paris tar han emot besökare och berättar för journalister att "Idag är det inte bara kommunister ifrån Spanien som besöker mig, utan också brottledare, politiker, vetenskapsmän, officerare, earlister till och med Francos brorson Nicolas Franco". De kommer för att höra vad Carillo och de spanska kommunisterna har att säga om Spaniens framtid.

En rad Asociaciones Políticas har sett dagens ljus i år i Spanien. Även om de naturligtvis måste vara försiktiga anges de utgöra ett alternativ till Francos falangism, Opus Deis teokratisk och de okontrollerade vänsterkrafterna. Vilka är dessa organisationer och vilka är organisationernas ledare?

1. Falange Española de las Juventudes Obreras Nacional Sindicalistas. För stöd från de yngre i fackföreningsrörelsen. Leds av Madrid-advokaten Diego Marquez Morillo. Organisationen är för närvarande så ny att varken organisationens namn eller program är definitivt fastställt.

2. Izquierda Falangista (vänsterfalangisterna). En organisation med ursprung på falangens vänsterflygel. Den leds av Rubio Fernandez, Antonio Pellejero och Perantones Oliver. Högkvarteret ligger i Barcelona, centrum för den spanska (katalanska?) "liberalismen". De tre ledarna menar att Falangen inte kan öppna över både höger- och vänsterflygeln inom rörelsen.

3. Frente Español. En av grundarna var studentledaren David Jato. Anhängarna finns antagligen bland de mer eller mindre legala studentorganisationerna (t.ex. Juveniles Octubre), men har ännu inte formulerat sitt program. En tänkbar ledare är Raimundo Fernandez Cuesta.

4. Acción Pública del Regionalismo. Carlisterna har varken gett upp kravet på sin tronpretendents rätt till den spanska tronen eller kravet på "regionalism". Carlisterna har en egen politisk grupp, vars raison d'être är traditionerna.

5. Reforma Social Española. En klart socialistisk förening. En av ledarna är Manuel Centenero del Castillo. Man önskar ekonomisk planering med sikte på större jämlikhet. Organisationen har dock även vissa "högeransikter" som åsikt-, religionsfrihet och vetenskaplig frihet.

6. Acción Política. Namnet är nytt, men bakom organisationen står samma personer som står bakom den ansedda Asociación Nacional de Estudios Políticos Actuales, vars målsättning är att få in Spanien som medlem i den europeiska gemenskapen EG. Bland ledarna finns advokaten Leopoldo Stampa och Salvador Serrats Urquiza, den sistnämnda ledamot av Cortes (den spanska riksdagen).

7. Asociación Política Proverista är bland de bäst organiserade föreningarna. Den leds av domaren Manuel Maysounave i Victoria. Gruppen är representerad i 10-12 spanska städer, bl.a. Málaga, Sevilla och Vizcaya.

8. Högerflygeln bland krist-demokraterna leds av Frederico Silva i en egen organisation, medan vänsterflygeln under Marcelino Oreja har försökt bilda en organisation som för närvarande heter "Ticato". Både Silva och Oreja är tidigare regeringsmedlemmar - för offentliga arbeten respektive för information och turism.

9. Reforma Democrática som är den grupp som hitintills uppskattats mest, och som tycks väcka det största intresset i de kretsar som kan tänkas bli politiskt aktiva. Den leds av Manuel Fraga Iribarnes, som var informationsminister i sju år och som nu är ambassadör i London. Gruppen får främst stöd från den liberala medelklassen och har goda kontakter med krist-demokrater och liberaler runt om Europa. Gruppen ger ut en egen tidning - El País.

Den här förteckningen är varken ingående eller nödvändigtvis representativ för det som rör sig i spanska politiska kretsar idag. Grupper långt ut på högerkanten som Blas Pinare Puerza Nueva och de militanta katolska ungdomarna i Kristi Konunges Soldater kommer helt säkert att intensifiera sin politiska verksamhet framöver.

Efter den snabba och oväntade utvecklingen i Portugal är det svårt att göra några förutsägelser om hur stort inflytande de olika grupperna kan få i det framtida Spanien. Idag finns mer än 50 organisationer av den här typen. Men å andra sidan sätter lagen upp hinder för organisationerna. Det är inte svårt att samla 50 personer till ett konstituerande möte. Men att samla 25.000 underskrifter från 15 olika spanska provinser - som lagen kräver - är en helt annan sak.

Rykten cirkulerar om att den amerikanska regeringen har varit i kontakt med spanska politiker utanför regeringskretsen. Det har också sagts att USA föredricker att få med Spanien i NATO, särskilt efter det amerikanska sändebudet Robert Mc Clooskeys diskussioner om det spansk-amerikanska förevarande avtalet med utrikesminister Juan Rose Novira.

(Från Contrasts Spanienkorrespondent Kilburn MacFarraugh)

Spaniska tidningar har nyligen tryckt uppmaningar för Francos avgång. Vanligen formuleras det som att "efterträddarfrågan bör lösas under Francos livstid och inom kort". Förutsa gången sådana tankar yppades offentligt var i tidskriften Triunfo av Gabriel Cisneros. Cisneros betraktas som den mest inflytelserika ideologen i kretsen kring premiärministern Carlos Arias. Pío Cabanillas, f.d. informationsminister, uttalade sig i juni officiellt för Francos avgång. Efter som Francos far dog vid 92 års ålder skulle en livförsäkringsstatistiker sätta Francos ålder någon gång kring 1963.

Det har nu officiellt bekräftats av Francos presssekreterare att Franco i ett personligt brev till president Lyndon Johnson 1965 uppmanade Johnson att dra tillbaka de amerikanska trupperna från Vietnam.

Spaniens kommunistparti, Partido Comunista de España, kontrasterar markant mot Portugals kommunistparti. PCE har varit mycket självständigt i förhållande till Moskva och har upprätthållit nära kontakter med det italienska kommunistpartiet. PCE fördömde t.o.m. invasionen i Tjeckoslovakien, vilket emellertid ledde till långvariga inre strider. Majoriteten, under ledning av Santiago Carillo, utelöst minoriteten, som emellertid sammankallade en egen partikongress som utelöst majoriteten. Den moskvavänliga falangen under Enrique Lister har senare dött om sitt parti till Partido Comunista Obrero Español. Både grupperna har utgett tidningar med identiska namn, Mundo Obrero. Treia att Carillo kritiserat Moskva, och Lister ställt sig på Moskvas linje i de flesta frågor, har Carillo lyckats vinna internationellt erkännande för sin grupp. Men spanska antikommunister i Sovjet och ytterligare några länder stöder Listers betydligt mindre grupp. (PCC)

Rykten säger också att den västtyske utrikesministern Hans Dietrich Genscher sammanträffade med sin spanske kollega var en trevare från EG om spaniskt EG-medlemskap.

Kanske har utvecklingen i Portugal gjort USA och de europeiska stormakterna mer intresserade av att upprätthålla nära förbindelser med Spanien, även om landet inte är demokratiskt "rumsrent". Med tanke på det Portugal där Marcelo Caetano ersattes med en kommunistdominerad militärjunta kommer realpolitikerna i USA och Europa kanske att tvingas välja det minst dåliga av två dåliga alternativ när det gäller förbindelserna med Spanien.

Eric Brodin

NYA OROLIGHETER I KINA

Från Kina sipprar nyheter om oroligheter i hemstaden Hangchou ut. Bl.a. har nyheter kommit ut genom rapporter i provinsradion i Chekiang-provinsen. En del nyheter från Hangchou har också kommit ut via andra kanaler. I Hangchou har under en längre tid pågått en konflikt mellan "högere-" och "vänstergrupper". När "vänstern" försökte arrangera en strejk mot "den borgerliga högern" användades strejken snabbt till en strejk för högre löner, dvs. en typiskt "borgerlig" strejk enligt kinesiskt synsätt. Kommunistpartiets vice ordförande Wang Hung-wen skickades redan i mars till Hangchou för att återställa ordningen, men han misslyckades. Uppdraget gick sedan till Teng Hsiao-ping (som tillhörde den som utrensades under kulturrevolutionen). Han fick till sin hjälp en brigad (cirka 5.000 män) från armén i Nanjing. I Hangchou har emellertid även senare rapporterats om problem, koncentrerade till den unga industrin. Och den 23 augusti rapporterades Peking-radion att 4.500 soldater och officerare fått sättas in direkt i produktionen för att hålla denna igång (bl.a. kött- och tobaksindustrier). Hangchou var tidigare ett populärt utflyktsmål för officiella besökare i Kina (bl.a. president Nixon). Hangchou är nu sedan länge spärrat för utländska besökare. Det enda kända besöket i år gjordes av en brittisk journalistdelegation mellan den 9 och 10 maj. En representant för myndigheterna i Hangchou medgav att det förekom en väggidningekampanj mot myndigheterna, och under natten låstes hissarna på hotellet för att förhindra britternas "privata utflykter". I övrigt fick journalisterna bara följa ett strikt utstakat program, som i stort sett bara omfattade en tur på en öja i närheten. Man fick inga möjligheter att se sten.

Oroligheter rapporteras också från vissa andra delar av Kina. I Sian (Shensi-provinsen) förekommer "fraktionsstrider". Och i Tsinghai-provinsen mobiliserade partiet den sista juli "massorna" för att utrota "den skedliga borgerliga fraktionismens inflytande". Och i Fukien-provinsen (nära Taiwan) har förstesekreteraren i partikommitén krävt att "felaktiga tendenser måste bort", en fras som känns igen från kulturrevolutionen. (NZZ)

brev

TILL CONTRA

Vi får en hel del brev med synpunkter från läsarkretsen. Fler brev av detta slag är naturligtvis välkomna. Liksom brev med information som kan vara av värde för läsarna eller idéer till artiklar eller notiser för kommande nummer. Här ska vi ta upp två brev som kommit sedan föregående nummer.

Kärnkraftvån inget för radio

En prenumerant i Mörbyberg (utanför Stockholm) berättar att han ringt upp ett av Sveriges Radios "telefonprogram", Ringogram, där man för dagen diskuterade kärnkraft. Samtalet med "telefonslussen" utspann sig enligt följande:
-Ringogram. Vad har ni för synpunkt?
-Jag är klart positiv till kärnkraft
-Ja, då kan ni vara glad att jag inte släpper in er i programmet. Adjö.

Ett annat kärnkraftsprogram

blev aldrig av. Såväl TV1 som TV2 ryckte ut med stora reportageteam för att bevittna då en delegation internationella vetenskapsmän överlämnade en skrivelse undertecknad av ledande energi- och kärnkraftsforskare i hela världen till den svenska regeringen. Skrivelsen var ett led i en internationell kärnkraftskampanj, och överlämnades till de flesta regeringarna i Västeuropa och Nordamerika. När reportageteamen från TV kom och först på platsen fick veta att skrivelsen var positivt inställd till kärnkraften brydde man sig inte ens om att packa upp kameratruckningen. Såväl TV1 som TV2 åkte tillbaka till TV-huset utan en millimeter film. (Vår uppgiftslämnare här är inte identisk med brevskrivaren i notisen ovan).

En annan brevkritik

och prenumerant från Lund berättar att han vid flera tillfällen noterat hur för vänsteretablissemangets obehagliga nyheter dyker upp i dagens första nyhetsändning i radio, men att den i senare nyhetsändningar lyser med sin frånvaro. Ett aktuellt exempel inträffade den 13 juni i år. Då rapporterades i en första nyhetsändning att Yasir Arafats palestinska organisation PLO getts status som observatör vid en ILO-kongress (FN:s internationella arbetsorganisation) i Genève. Den amerikanska och israeliska delegationen tågade ut i protest. Den svenska delegationen skulle enligt nyhetsändningen ha stött USA:s krav på att PLO ej skulle ges observatörstatus (eftersom denna organisation inte ens vill erkänna staten Israels rätt att existera).

Saken har sedan inte omnämnts vare sig i press eller radio i Sverige. Enligt vad vi inhämtat från bl.a. International Herald Tribune var det delegaten från amerikanska motvarigheten till LO (AFL-CIO) Irving Brown, som krävde att PLO inte skulle representeras som observatör vid kongressen om man inte först tog tillbaka kravet på att Israel skulle krossas. Brown fick stöd av den amerikanska regeringens representant Simon Perens och av israeliska LO:s (Histadrut) representant Gideon Ben-Israel. Även den svenska delegationen stödde den amerikansk-israeliska linjen vid omröstningen, men följde inte med Brown, Perens och Ben-Israel då de lämnade kongressen i protest. (vid ILO-kongresserna finns fackförenings-, arbetsgivar- och regeringsrepresentanter).

AMERIKANSK TV OCH VIETNAM

Det har gjorts gällande att det var massmedia som avgjorde vietnamkonflikten till kommunisternas förmån. Detta gäller även amerikansk massmedia. Nu har en vetenskaplig studie av Dr Ernest Lefever presenterats som styrker detta påstående. Han har studerat det amerikanska TV-bolaget CBS' nyhetsrapportering från Vietnam, 1974. I 651 fall omnämndes saker som innebär kritik mot den amerikanska vietnampolitiken, medan stöd uttalades i endast 153 fall. Och i de fall "tyckare" citerades var det så gott som uteslutande kritiker av regeringens politik. (STPI)

SKRIV TILL CONTRA!

Box 6082

102 32 STOCKHOLM 6

CONTRA

NOT SOCIALISM - FOR PRINT

Oberoende politisk kvartals-
tidskrift

Adresser:

Box 6082, 102 32 STOCKHOLM 6

Box 2035, 403 11 GÖTEBORG 2

Box 426, 701 06 ÖLLETRÖ 1

Prenumeration:

20 kronor

Ansvärlig utgivare:

Oskar Bengtsson

Detta nummer

är presslagt 1975-09-15

Nästa nummer

utkommer 1 december

FLER BILDER FRÅN FINLAND

BJÖRN GILLBERG RENSAR UPP

Vänsterextremister, i första hand medlemmar i Sveriges Kommunistiska Parti, men även i vissa utsträckning medlemmar i YPMIL(r), har försökt skaffa sig kontrollen över miljögrupperna. Björn Gillberg, stridbar ledare för Stiftelsen Miljöcentrum i Uppsala, har nu beslutat sig för att rensa upp bland vänsterextremisterna. Gillberg framhåller i sin tidning "Miljö och Framtid" att den yttersta vänstern måste bort från miljörörelsen. Endast de demokratiska krafterna har en funktion att fylla i miljörörelsen enligt Gillberg.

SPANSK OPINIONSUNDERSÖKNING

En färsk spansk opinionsundersökning ger de kristna demokraterna 22% av sympatierna, socialisterna 21%, socialdemokraterna 19% och liberallerna och kommunisterna 9% var. (LR)

CONCORDE INGEN MILJÖFARA

Det fransk-brittiska överljussplanet Concorde, som beräknas bli satt i trafik kring årsskiftet 1975/76, är ingen miljöfara, som det har hävdats från visst håll. Bland annat har gjorts påståenden om att atmosfärens ozonlager skulle skadas genom flygningar med Concorde. En amerikansk regeringskommission har nu konstaterat att om 100 Concorde flöge 4,4 timmar om dagen skulle förändringen i ozonskiktet inte ens kunna mätas. Först efter 1000 års kontinuerlig sådan flygaktivitet skulle effekten på ozonlaget bli lika stor som den som inträffade vid vulkanexplosionen på Krakatoa 26-28 augusti 1883. Vad beträffar luftföroreningarna uppgår dessa för Concorde till en femtedel av en personbils (räknat per passagerarkilometer) (LR)

Denna tidning säljs av: